

O DELU ZŠJ NA FILOZOFSKI FAKULTETI

PA VENDAR GRE

Obiskal sem predsednika fakultetnega odbora filozofske fakultete FRANKA LASBAHERJA, da bi kaj povedal o delu ZŠJ na filozofski fakulteti. Ta fakultetni odbor se je v zadnjem času izkazal kot eden zelo delavnih. Program, ki si ga je zastavil ob začetku svoje mandatne dobe, bo v celoti izvršen.

Na filozofski fakulteti je problem dela kot v celoti, odkar ima fakulteta 16 oddelkov, od katerih imajo nekateri svoje klube, nekateri klubi pa združujejo po dva ali tri oddelke. Težka je redna povezava med klubi, ki se med seboj razlikujejo tudi po različni problematiki. Delo v klubih je precej odvisno od vodstev, tu pa so slabe in dobre strani.

Sveti letnikov na filozofski fakulteti svoje prave podobice niso našli. Taki kot bi morali biti v svojem pravem pomenu besede, delujejo le na psihologiji in le deloma na germanistiki. Na pedagogiki so našli svoj izraz le v stalnih sestankih z izrednimi slušatelji, vendar pa je dobro vsaj tudi to. Več ali manj pa se vsi klubi trudijo dojeti pomen in delo svetov letnikov.

V zadnjem času so skoraj na vseh oddelkih oživela predavanja svobodnih kateder. Vsak klub prireja predavanja zase, nekatera predavanja pa, ki presegajo okvir kluba, obiskujejo vsi fakulteti. Tako je pred nedavnim klub romanistov priredil predavanje prof. Schmidta o liku pedagoškega strokovnjaka na srednji šoli, prof. Majar pa je predaval o izjavi 81 partij. Sportna komisija skoraj ne dela, čeprav so možnosti za ustanovitve namiznoteniške in odbojarske ekipe, imajo pa tudi kader za žensko košarkarsko vrsto. Vse to bi bilo mogoče uresničiti, če bi dobili telovadnico ob primernem času.

S prijavami za zvezno delovno akcijo za enkrat slabo kaže, ker posebno prve letnike pritiskajo težki študijski pogoji. Upajo pa, da jim bo uspelo zbrati zadostno število prijav v višjih letnikih. Delo predstavnikov v univerzitetnem svetu, ki za povezavo kar dobro skrbijo, se je izkazalo zelo uspešno.

Ravno zaradi razcepljenosti klubov na filozofski fakulteti mora biti odnos do dela zelo kritičen, posebno še, ker odbori letnikov skoraj nikjer ne ustrezajo. Fakultetni komitei ZK, ki bo kmalu začel z delom (zdaj dela samo pripravljalni odbor), bo moral skrbeti za tesnejšo povezavo med klubi in fakultetnim odborom. Skrbeti bo moral tudi za kadrovsko politiko. Sekretarji osnovnih organizacij bodo tudi člani fakultetnega odbora.

Zbor koristnikov Akademkega kolegija je uspel. Od jeseni se je pokazal precejšen napredek.

I. Prešeren

Z ZBORA KORISTNIKOV AKADEMSKEGA KOLEGIJA

V petek, 24. marca, je bil drugi letošnji zbor koristnikov Akademkega kolegija. Udeležilo se ga je veliko število kolegijskih, prisoten pa je bil tudi generalni sekretar univerze dr. Ljudek. Po predsedniškem poročilu, ki je govorilo bolj o načrtih kot o dejstvih in poročilu upravnika doma, ki je omenjal stanje menze in plačevanje po učinku, se je razvila neprereč bogata, vendar pa kar plodna diskusija. Disciplinska komisija v preteklem obdobju ni delovala, ker ni bilo moč pritegniti zunanjih članov, zato so sklenili, da bodo sestavili komisijo, v kateri bodo samo stanovalci doma. Pojavila se je tudi potreba po odstranitvi pogradov, saj je študij v sobah, kjer je preveč stanovalcev, nemogoč. To zahtevo je podprl tudi tov. Piškur, ki je potem govoril še o novem sistemu stipendiranja, o večji pomoči pokrajinskih klubov pri iskanju pravilne rešitve stipendiranja in o novem tarifnem pravilniku uslužbenecov. Diskusije so tudi izrazili željo po novem načinu plačevanja hrane.

Ob Dnevu brigad

Z avtomobilom drvo po avtocesti proti Zagrebu, Ko pustimo Novo mesto ob strani za seboj, zapeljemo tik ob Krki.

Kronovo, Otočec, Bela cerkev... Obcestni kamni, table prometnih znakov in hotelskih reklam za Otočec in Šmarješke toplice se spreminjajo v sunke pomladanskega vetra skozi odprto okno avtomobila.

Dve cesti tečeta vzporedno ob Krki, ki se leno, počasi pomika naprej. Desna cesta je stara, njen asfalt je na več krajih zakrpan. Leva, naša je boljša, lepša, širša in sploh najboljša od vseh kar smo jih videli.

Predvsem pa je naša, saj smo jo gradili mi sami, s svojimi rokami. Naša je bila - in bo ostala. Od takrat, ko smo skupaj s tisoči naših tovarišev načeli ledino dolenske zemlje, do danes, ko se po njej vozimo in še desetletja za nami - vedno bo ostal ta spomin na mladino Jugoslavije, ta trden dokaz njene ljubezni in predanosti socialistični domovini.

Za ovinkom krene cesta na rob ravnine, ki se razteza tja čez Krko do Gorjancev. Ura je osem, spomladansko sonce nas že slepi, če se ozremo vanj...

Dve uri smo že na trasi. Zujzave člani in ostale težave prvih dni so za nami. Sonce in robati ročaji samokolnic, krampov in lopat so nas izučili, da pravilno razporejamo svoje sile. Nikjer ni več opaziti začetišne, goreče zaletlosti. Vsakdo dela po svojih najboljših močeh. Pred nami je kup navozone zemlje, velik - zdi se nam - kot hiša. Treba ga je podreti, zemljo razvozati do valjarja, ki se kot Krka počasi premika od trase daleč tja v polje in nazaj. Delamo, da teče od nas. Z vsako kapljo znoj, z vsako samokolnico, z vsakim zamahom lopate tonejo v pozabo skrbi in nevednosti zadnjih dni junjskega študija in izpitov. Fizično delo nam postaja pravo olajšanje. Hitimo, kajti spoznali smo že brigadirsko tekmovalstvo. Tudi v nas je nekaj ponosa, ali če hočete ničumurnosti. Hočemo tudi v tej dekadni udarništvu!

Kup zemlje se je spremenil v zavoj - pentljo in nadvoz ceste iz Skočjana.

Hitimo dalje. Tokrat vsaj stokrat hitreje kot pred tremi leti, ko smo pod udarci opoldanskega sonca komaj premicali noge in se prepuščali samokolnicam, da so nas vodile v naselje.

Nogometno igrišče na desni je spet travnik. V hrastovem gozdiču le še nasute steeze spominjajo, da je tu nekoč bilo naselje. Avtomobil neusmiljeno drvi dalje, preko naših spominov. Kmalu bomo izven našega nekdanjega delokroga. Pogledi nam iščejo usek in propust, ki sta nam prinesla tretje udarništvu.

Končno smo tu, kilometrska kamen s številko 713. Nikoli ne bomo pozabili te številke. Tokrat popoldan nikakor ni hotel miniti. Roke, s katerimi smo vozili samokolnice in nosili beton po večgostih stopnicah na vrh nosilcev, so nam visele do pete. Vendar, to delo nam je prineslo procent, one dni pa smo živeli le za nje.

Ze se peljemo dalje. Hitro - in udobno - po cesti, ki smo jo s tisoči mladimi Jugoslavijskega zgradili pred tremi leti. Zavedamo se, da naši napori tedaj niso bili zaman, vemo kaj smo zgradili. Vsakdo je prispeval svoj delež skupnim naporom. Vsakdo od 58.000 mladih graditeljev je 1958 na cesti Ljubljana-Zagreb dokazal zavest in pripravnost nazorom, ki so temelj naše socialistične družbene ureditve.

In kot zdaj, ko odhajajo prvi brigadirji na traso - tako bodo vsako leto tisoči mladine nove Jugoslavije izkazovali svojo ljubezen in predanost socialistični domovini. M. K.

ALI VESTE:

- da je v sedmih letih diplomiralo na VŠMS že 287 medicinskih sester?
- da od 162 študentk 144 prejema štipendije?
- da so po hišnem redu obiski dovoljeni v dnevni sobi do 21. ure?
- da študentke pričenjajo s prakso že ob 6. ali 7. uri zjutraj?
- da imajo v tretjem letniku 12 teoretičnih predmetov s skupaj 449 učnimi urami in da je na teden 6 dni prakse po 5 ur dnevno.
- da je na šoli 6 predavalnic in samo sedem stalno nastavljenih predavateljev.
- da je lansko leto diplomiralo 62 študentk, od tega samo dve v jesenskem roku?

O višjih šolah malo vemo, kot da bi se vse življenje na univerzi odvijalo po fakultetah. Vendar o Višji šoli za medicinske sestre ne bi mogli reči, da stoji neke ob strani. Vsak dan od jutra do večera vrve ljudje in vozijo avtobusi mimo stare in nerodno grajene hiše, ki s pročeljem gleda po Trgu revolucije navzdol. Dvoje težkih vrat in vijugasti hodnik loči dom in šolo od vrveža na cesti in pločniku. In vendar tu živi, študira, večerja, hodi na predavanja skromen in delaven kolektiv: študij na šoli ni lahak in v tistih treh letih je na poti do diplome potrebne dosti dobre volje, vtrajnosti in predvsem - dela.

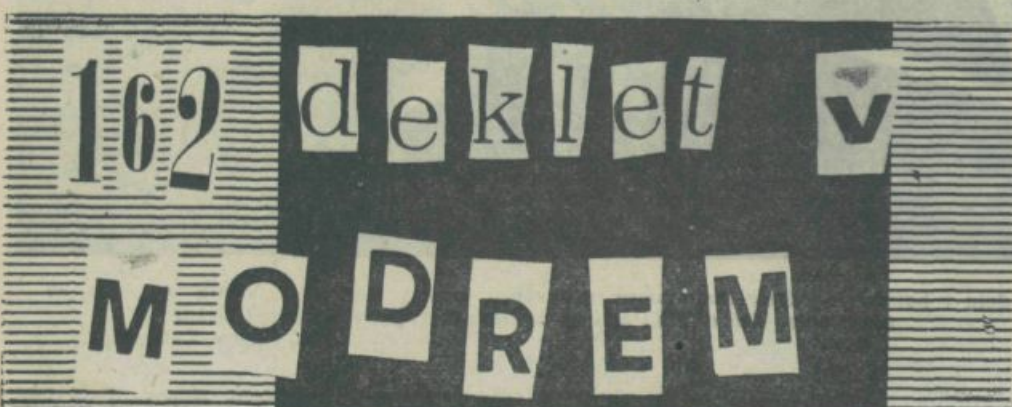
ve študentke ves dopoldan v praksi na kliniki, bolnici ali pri bolniku na domu. Zato je tem pomembnejše vprašanje odnosa do njihovega dela. Zal študentkam na praksi ne pomagajo dosti, vsaj v veliki večini primerov ne. Le malo, kdo jim pojasnjuje vprašanja, ki se nujno pojavljajo in ki se jih v šoli niso mogle naučiti. Rekli bi lahko, da jih ponekod celo skušajo gledati zviška. Zato naj nas ne začudijo

Obiski in »dobrohotni radovedneži«

V domu je okusno in prijetno opremljena dnevna soba s radijskim aparatom, klubiškimi mizicami, naslonjaci, v ko-

servisno službo: študentke nudijo pomoč bolniku na domu in pri tem sodelujejo s stanovanjskimi skupnostmi. Zanimivo je, da imajo družine raje bodoče medicinske sestre kot študente medicine in da na šolo vedno pogosteje prihajajo prošnje za nego bolnika na domu.

Študentke tretjega letnika so tudi vodile tečaje prve pomoči za učence osemletik in

ZIVLJENJE NA VIŠJI ŠOLI ZA MEDICINSKE SESTRE: PRAKSA, ŠTUDIJ, PREDAVANJA IN SE KAJ... DIREKTOR ŠOLE TOV. NIVES MERLAK: ŽE SEDMO LETO SE BORIMO ZA REFORMO! DRUGO LETO V NOVO POSLOPJE. KAKO JE S SVETI LETNIKOV? HIŠNI RED DOMA VŠMS: ŽIVLJENJE IN DELO ŠTUDENTK V DOMU NAJ POTEKA V SMISLU ŠTUDENTOVskega SAMOUPRAVLJANJA!

Priljubljen družaben kotiček v dnevni sobi. Po predavanju se prične klepet ob radiu

Vsako leto več diplom

vŠola je sprva kot dvoletno ustanovil izvršni svet z zakonodomo o ustanovitvi višjih zdravstvenih šol. Že leta 1951, ko je vpisal prvi letnik, se je pokazalo, da je program za dvoletni študij preobširen in da je preveč praktičnih vaj. Zato je že takoj naslednje leto šola začela delati po triletnem programu. Število diplomiranih je raslo iz leta v leto: 31, 23, 26, 40, 56 in lansko leto 62; v letošnjem tretjem letniku je vpisanih 55 študentk. Vendar šola s takim sistemom študija, kot ga ima, danes ne ustreza več dejanskim potrebam. Šola namreč daje splošno izobrazbo medicinske sestre, čeprav so potrebe po kadrih raznovrstne.

Kaj si obetajo od reforme

Osnovana je že komisija za reformo, ki proučuje možnosti za to, da bi se tudi VŠMS vključila v tok splošnih prizadevanj za spremembo študija na univerzi. Skromne želje

vseh so, da bi šola dobila še eno stopnjo oz. da bi se dosežani triletni študij po dveh letih razvejal v več smeri: v pedagoško-predavateljsko, socialno-medicinsko in morda organizacijsko-upravno. Nekateri študentke si seveda žele, da bi jim reforma odprla pot tudi na ostale fakultete: na medicino, psihologijo, farmacijo, sociologijo ali na šolo za socialne delavce. Vendar si večina želi izpolniti se v svojem poklicu - v poklicu medicinske sestre, kjer je povdarek predvsem na negi in skrbi za zdravje človeka. Vendar pa so to za sedaj le še načrti - kaže pa, da jih bo mogoče uspešno izvesti, saj nova zakonodaja odpira pot za iskanje spremenjenih in izvirnih oblik študija, ki bodo boljše kot dosedanje ustrezale potrebam prakse.

»Glej, spet ena sestrica!«

V vseh semestrih je povdarek predvsem na praktičnem delu. Skoro redno preži-

besede, ki smo jih zapisali v mednaslov. To je namreč dejal nek študent medicine... komentar menda ni potreben.

Nekoč se je pripetilo celo to, da je neka študentka hotela pregledati mapo bolnika, v kateri so natančni popisi vseh bolezni. Videli jo je zdravnik, se razjezil in užaljeno dejal, da naj se raje posveti svojemu delu. Tudi tu komentar ni potreben. Podobnih primerov bi lahko našli še več, seveda pa je jasno, da takšno ravnanje z bodočimi medicinskimi sestrami kaže na popolnoma napačno razumevanje njihove vloge.

Šola, dom in študentke

Menda je način študija in življenja na VŠMS res poseben na naši univerzi. Šola namreč ni samo šola, ampak je tudi dom. Od 162 jih samo nekaj več kot 10 ne živi v študentovskem domu. Prav zato tako enotnega kolektiva ne bomo našli nikjer drugje na tu je celo klavir. Med steno

in klavirjem je ravno dovolj prostora za eno drobno dekle in res je tu idealen kotiček za neopazeno in mirno študiranje. Seveda je to samo za najbolj vnete in za tiste, ki so tik pred izpitom.

Člen 7. »slavnega« hišnega reda pravi, da študentke sprejemajo obiske v dnevni sobi. Hišni red pa tudi pravi, da so obiski dovoljeni do 21. ure in da se večna vrata zapirajo ob 23. Toda predpisi so zato, pravijo nekateri, da se jih krkl in študente ne bi bili študentje in študentke ne študentke, če v resnici ne bi tako delali. Se večkrat pa se ob te predpise samo spotikajo. Mišlim tako, v pogovoru na hodniku ali drugje. Včasih se kdo tudi »uradno« (v čigavem imenu?) pride priboševati. Toda študij je študij in neusmiljena resnica je, da se delo v bolnici prične že ob 6 ali 7 zjutraj.

Preizkusni semesler

Diplomirati na VŠMS pomeni tri leta redno študirati in vztrajno delati. Ponavljaj namreč nihče ne in kdor se prebije skozi prvi semesler, tudi diplomira. To pa je tista pripravljalna doba in sito, ko se pokaže ali je študentka sposobna za teoretično in praktično delo na šoli. Študij, predavanja, praksa in izpiti so celotno in enega se ne da odvajati od drugega. Posamezni kurzi trajajo nekateri tudi manj kot en semesler in ob zaključku predavanja so kolokviji in pravi ali delni izpiti. Ob koncu tretjega letnika je treba opraviti diplomsko delo s praktičnim in teoretičnim delom. Značilno je, da skoraj vse študentke brez izjeme diplomirajo že junija.

Priznanje študentkam VŠMS

Nedavno je bil na šoli ustanovljen aktiv RK, ki skrbi za so do sedaj uspešile že 110

učencev. Ti bodo svoje znanje prvič lahko tudi praktično uporabili, ko jih bodo študentke vzele s seboj za pomoč pri svojem delu pri pohodu ob žici okupirane Ljubljane.

Včasih je treba stehatati tudi samo sebe. Tokrat pogled na številke kilogramov na skali ni tako ravnodušen, kot po navadi. Kilogram preveč ali premalo? Vprašanje je košljivo, vsaj za nekatere.

Delno sem na to odgovoril že v prvem vprašanju. Prvo gre za organizacijsko ureditev komitejev samih, vzporedno s tem pa urediti osnovne organizacije in jim pomagati pri reševanju vsakodnevnih nalog.

Člani kakor tudi posamezne OO ZK niso našli svojega pravega mesta v življenju fakultete in delu v Zvezi študentov in organih družbenega upravljanja. Osnovne organizacije so se vse preveč držale svojih ozkih in pogosto preživetih oblik dela in tako člani niso usmerjale in vzgajale za samostojno politično ocenjevanje in reševanje problemov v okviru fakultete in njenih družbenih organizacij. Zato se odpira novim komitejem pri odpravljanju teh pomanjklivosti široko in zahtevno področje dela.

Tej nalogi bo treba prilagoditi tudi idejno-vzgojno delo komunistov, ki ne zahteva samo nove vsebine in večje naslonitve na potrebe in razmere na fakulteti kot je to bilo dosedaj, ampak tudi novih, bolj zanimivih oblik pri tem delu. Se posebno važna naloga novih komi-

tejev pa bo, da skupno z vsemi odgovornimi činitelji prispeva k vsebinski realizaciji sicer uspešno začete študijske reforme.

Novi komiteji so povezali vse osnovne organizacije Zveze komunistov na fakultetah. Ni pa ta organizacijska oblika zajela OO ZK na akademijah in višjih šolah, ker je na teh le ena ali dve organizaciji. Ko bodo FK dobili svojo dokončno fiziognomijo, bo to v znatni meri razbremenilo UK ZK, ki se bo lahko mnogo bolj kot doslej posvetil akademijah in višjim šolam.

Dosedanja vodstva ZK na fakulteti še niso voljena in imajo status pripraviljalnih komitejev. Poleg navedenih nalog stoji tudi ta, da do konca šolskega leta pripravijo fakultetne konferenice, ki morajo dati izčrpno analizo dosedanjega dela v organizaciji in članstvu in da pri tej oceni, kakor tudi pri programu bodočega dela, izhajajo iz ugotovitev in zaključkov, ki jih je nakazal II. plenum CK ZKJ.

Za uspešno delo Zveze komunistov na Univerzi

Na skoro vseh fakultetah, akademijah in višjih šolah bodo v bližnji prihodnosti začeli z delom novi fakultetni komiteji ZK.

Komiteji bodo povezali osnovne organizacije ZK profesorjev in študentov, kar bo nedvomno prispevalo k uspešnejšemu reševanju vsakodnevnih nalog.

Zato smo naprosili organizacijskega sekretarja UK ZKS za krajši razgovor, da nam odgovori na nekatera vprašanja o delu skupnih fakultetnih komitejev.

V zadnjem obdobju so se na naših fakultetah formirali skupni fakultetni komiteji ZKS, ki jih sestavljajo profesorji in študentje. Kaj je bilo po Tvojem mnenju poglavitni vzrok ustanovitve teh komitejev?

Prizadevanja po tesnem sodelovanju osnovnih organizacij profesorjev in študentov na naši univerzi so prišla do izraza na predzadnji konferenci ZK univerze v maju 1959 leta. Takrat smo prvič izvolili skupni komitej profesorjev in študentov, ki je tako sestavljen uspešno opravljal postavljene naloge. Skupnim UK pa je še vedno ostalo nerešeno vprašanje povezave profesorjev in študentov na posameznih fakultetah. Teško naloge, pogosto specifične

za posamezno fakulteto, ki so se postavljale pred Zvezo komunistov, še posebno pa reforma visokošolskega študija, so to vprašanje še očitneje postavile na dnevni red. Vse te naloge so narekivale ustanovitve skupnih FK ZKS.

Na drugi strani je ustanovitev takega organa na fakultetah narekovalo tudi dejstvo, da je UK ob povečanem številu članstva in osnovnih organizacij že težko spremljal delo in probleme, s katerimi so se te osnovne organizacije ukvarjale, kakor tudi usmerjal enotno akcijo komunistov na posameznih fakultetah - sedaj že pripravljalni komiteji.

Novi komiteji imajo pred seboj široko področje nalog. Kaj lahko pričakujemo od delovanja teh fakultetnih komitejev in v čem je bistvo njihovega delovanja?

Oblast je v rokah diktatorja

Španija ni samo dežela toreatorjev in romantike... Bikoborba je sicer skoraj pri vseh ljudeh prva asociacija, ki se jim sproži ob besedi Španija. Toda pri vseh ni tako, nekaterim priključijo v spomin državljansko vojno, vendar pa je teh manj... »Da, bil je španski borec,« dve besedici za kateri lahko rečemo, da pomenita simbol boja zoper vse, kar je reakcionarno in nazadnjaško. Sanje tistih, ki so se borili v Španiji še niso uresničene, bodo pa prej ali slej, pa naj le kaže, da je vsako tako upanje morda sedaj neutemeljeno. Povsem jasno je, da sta fašistična diktatura caudilla Franca in inkvizitorski ter najbolj nazadnjaški katoliški kler v 20. stoletju pač hud anahronizem, ki mu težko najdemo primerjavo... Ta dežela »slovi« kot zapor telesa in duha. Ste se začudili? Ne, res je tako. Dol s kultura, tako je nek uporniški general zabrusil v obraz profesorjem na Salamanci, ko se je državljanska vojna začela. Če takrat tega ni resno jemal nihče, mora to storiti dandanes vsakdo, kajti to prinaša moreča vsakdanost današnje Španije...

Sistem javnega šolstva je v Španiji poglavitje zase. Glavno besedo ima namreč katoliški kler — jezuitje in avguštinci. Ta dva redova st lastita pravico do obvladovanja duha španske mladine. Zanimivo je primerjati višino sredstev, ki so bila namenjena za šolstvo pred 20 leti in sredstev, ki so namenjena danes. Nobene razlike ni, sedaj gre za šolstvo celo manj denarja. Konkretno, leta 1958 je šlo za šolstvo le 0,89 odstotka državnega proračuna, toda tudi ta denar ni ves namenjen za javno šolstvo. Precejšen del gre za subvencije različnim zasebnim šolam, ki so večinoma v rokah jezuitov, frančiskanov in drugih podobnih dušebrižnikov. Zmotno bi bilo misliti, da ima katoliška cerkev monopol le nad filozofijo, pravom in drugimi humanističnimi znanostmi. Po nekaterih podatkih je močogoče na zasebnih univerzah, kot na primer v Escorialu, pridobiti diplomo ne le pravne ali filozofske fakultete, temveč tudi diplome različnih tehničnih fakultet. Katoliška cerkev nadzoruje v Španiji nekaj manj kot 5300 šol, na katerih je treba plačati visoko šolnino oz. o nji odločajo šolske oblasti. Jasno je torej, da učenci na prednejših staršev nimajo dosti možnosti za vpis ali točneje, da bi šolo uspešno končali, razen če zatajijo svoje prepričanje in se podredijo.

Po podatkih splošne šolske uprave potrebuje Španija skoraj 25.500 šol, nekaj manj kot 18.000 šol pa terja nujna popravila. Prva številka je zelo velika, toda upoštevati je treba, da je v Španiji več kot 4 milijone nepismenih in to največ otrok, starih nad 10 let. V šolskem letu 1958/59 se ni moglo na primer vpisati v osnovne šole približno 1 milijon otrok. V Španiji so se precej razburili duhovi mešane šole. Rečeno je že bilo, da je vpliv cerkve v šolstvu izredno močan, zato tudi ne vznjua začudenje sklep šolske uprave Španije, da je treba zapreti mešane šole. To se je zgodilo pred dvema leti. Zanimivo je, da so bile mešane srednje šole prepovedane že leta 1938, da pa so se obdržale in kar je pomembnejše, pridobile so si simpatije prebivalstva.

Obisk ni polnoštevilčen

Ugotovljeno je bilo, da ne obiskuje pouka približno 30 odstotkov vpisanih učencev. Vzroke tega je bilo treba iskati v nezaposlenosti in v nizkih mezdah, zlasti v poljedelskih območjih. To seveda povzroča veliko fluktuacijo delovne sile in sicer v mesta, kjer je industrija. In še nekaj je vzrok nezadostnemu obisku pouka, morda se sliši absurdno, toda vseno, dijaki nimajo predpisane uniforme za šolo. Jasno je, da je to v tesni zvezi z zaslužkom staršev, ki je pri revnejših slojih tako nizek, da morajo starši zaposliti svoje otroke, čeprav bi bili godni za v šolo.

Na srednjih šolah opravi maturo le 17 odstotkov dijakov na državnih gimnazijah, 83 odstotkov maturantov pa daje privatne šole. — Tu je treba plačati šolnino, poleg tega pa so v rokah cerkve. Gimnazije državne ali privatne obiskujejo v glavnem sinovi in hčere uslužbencev in srednjih trgovcev, le redko se zgodi, da si pribori vstop na gimnazijo fant ali deklica delavskega porekla. Vse kaže, da si lahko pridobijo srednješolsko izobrazbo le pripadniki bogatejših slojev in da so sinovi in hčere delavcev in kmetov praktično onemogočeni.

Med državnimi in privatni-

mi šolami vlada velika diskriminacija in sicer v korist zadnjih. Maturanti privatnih šol se lažje vpišejo na univerzo oz. jim ni treba premagovati nobenih ovir. Zmotno bi bilo misliti, da najde ta diskriminacija svoje opravičilo v večjem znanju, ki si ga pridobijo abiturienti privatnih šol. Ne, daleč od tega. Šolski sistem privatnih šol je glede na socialno sestavo dijakov — srednji in vrhnji sloj — prirejen na določene politične sile, oziroma jamči, da bodo mladi intelektualci proročimsko usmerjeni in da ne bodo revolucionarni. Porok za to je katoliška cerkev. Hkrati pa se v privatnih šolah vzgajajo varuhi in pospevalci španske uradne kulture, se pravi zastopniki katoliške cerkve na tem področju.

Španci niso religiozni

Po podatkih iz ankete, ki jo je izdelal »Bilten Bratstva katoliške akcije« med pripadniki delavskega in srednjega sloja, pošila sicer 89 odstotkov družin slednjega svoje sinove in hčere v privatne šole, vendar pa se izreka zoper religioznost in klerikalizem. Pri delavskih slojih je ta odstotek še večji. Podobnih anket je bilo več. Ministrstvo za prosveto jo je izvedlo celo med študenti.

Kje torej leži vzrok, da pošiljajo Španci svoje otroke v drage privatne šole? Starši se zavedajo, da bo na teh šolah njihov otrok za gotovo opravičilo maturo, ne glede na znanje. Poleg tega bo užival privilegije na univerzi in si bo pridobil akademski naslov.

ki jih zahteva organizacija od članstva. Sicer pa ta organizacija upa, da bo postala svetovna. Podružnice ima sedaj že v Lisaboni, Rimu, Parizu, Londonu, Chicagu, New Yorku, Buenos Airesu in Meksiko Cityju. Pomeni torej nastanek nekakšnega novega svetovnega jezuitizma, upati je le, da nje-ni voditelji niso takšni kot Ignacij Loyola, veliki ustanovitelj jezuitskega reda... Opus Dei močno vpliva na kulturno življenje v Španiji. Njeni člani so celo ministri Francove vlade. Njeno vlogo je zlasti čutili v različnih strokovnih organizacijah prosvetnih delavcev. Članstvo v organizaciji je za mladege učitelja ali profesorja skoraj pogoj za službo.

Vse to kaže, kdo dejansko obvladuje šolstvo in prosveto v Španiji sploh.

Študentovsko gibanje

V republikanskem obdobju (1931 do 1936) so v Španiji delovale številne študentovske organizacije. Najpomembnejša med njimi je bila Federacion Universitaria Espanola (FUE). Ta je bila levičarska. Njeje popolnoma nasprotna je bila Asociacion de Estudiantes Catolicos. Ti dve sta v glavnem vključevali vse študente. Slišati je tudi bilo o različnih ekstremističnih organizacijah, toda te niso bile pomembne, saj v začetku je kazalo tako. Med temi pa je vedno bolj rasla in se krepila fašistična skupina študentov — imenovala se je Sindaco Espanol Universitario (SEU). Naklonjena je bila Francu in je tako kmalu postala legalno

in katoliška — AET in CECE. Toda po drugi svetovni vojni sta odcepili in ustvarili močno opozicijo.

Posebno aktivna je bila SEU med drugo svetovno vojno, po porazu svetovnih fašističnih sil pa je začela izgubljati tla pod nogami. Odkriti in množično je nastopila leta 1946, ko je organizirala »spontane« demonstracije zoper ZN, ki so terjali pretrganje diplomatskih stikov s Španijo. Leta 1954 pa je organizirala »patriotične« demonstracije zoper prihod angleške kraljice v Gibraltar. Od tega časa pa vedno bolj zgublja vpliv, tako da je ne moremo šteti več za resno politično silo.

Po drugi strani pa se krepki mladinsko in študentovsko gi-

banje — Asociacion de Estudiantes Tradicionalistas (AET), ki se je kot smo že omenili, priključila SEU, nakar je stopila v opozicijo. To gibanje sicer nima jasno izdelanega programa v naše smislu, vendar

pa pomeni močno opozicijo zoper Francov režim, o SEU pa celo pravi, da je njen obstoj čisti nesmisel (deklaracija AET, 5. maj 1957, Barcelona). AET zastopa tudi dokaj napredna stališča o tem, kakšna

naj bo univerza in kakšne naj bodo njene naloge. Najpomembnejše pa je vsekakor to, da se AET zaveda, da mora biti pot na univerzo odprta vsakomur, kajti le to je pot k napredku.

»BORIMO SE ZA RAZCVET IN BLAGINJO NAŠE DRŽAVE«

Problemi indonezijskih študentov

Po uradnih podatkih je bilo leta 1949 v Indoneziji, takrat še neodvisni, 6 višjih institutov, število vpisanih študentov na državnih univerzitetnih institutih, kot so jih imenovali takrat, pa je znašalo nekaj manj kot 1700. Leta 1950 je bilo namenjenih za vzgojo nekaj manj kot 3 odstotke sredstev celotnega državnega proračuna, in sicer v glavnem za delo treh univerz z 19 instituti. Število študentov se je povzpelo skoraj na 3500. Leta 1960 so znašala proračunska sredstva, namenjena za vzgojo, 4,93 odstot-

na spol, veroizpoved in socialni položaj. Mladi ljudje so postali sedaj formalno izenačeni, od njih se je terjalo le znanje. Univerze so rasle iz leta v leto, število študentov se je večalo, toda velikim potrebam, ki jih ima ta država po visokokvalificiranih strokovnjakih, še ni zadoščeno. Vsekakor bi dosegli na tem področju uspeh lažje, če bi se razmere, v katerih živijo študentje, zboljšale. Življenjski stroški so namreč precej visoki, tako da si večina študentov mora poiskati zaposlitev in še študirati. Kako to vpliva na študij, je jasno, vsekakor pa je najhujša posledica tega podaljševanje študija včasih celo v nedogled.

Zboljšanje socialno ekonomskih razmer študentov se ne da ločiti od zboljšanja splošnega gospodarskega položaja v Indoneziji oz. so ti problemi med seboj v tesni zvezi. Po pridobitvi neodvisnosti se je Indonezija srečala s številnimi političnimi, kulturnimi in gospodarskimi problemi, naj omenimo le enega izmed njih, ki je najbolj pereč in sili v ospredje še sedaj — vprašanje Zahodne Indije. To območje je integralni del Indonezije, meri približno 20 odstotkov njenega ozemlja in je še vedno v rokah nizozemskih kolonistov, tako da je potencialno žarišče vojne v jugovzhodni Aziji, da nenehna ogrožanja miru v tem delu sveta niti ne omenimo. Kolonialistične in imperialistične sile podpirajo vse tiste, ki skušajo spodkopati neodvisnost republike.

Tuj kapital ima v Indoneziji še vedno močan vpliv, ker daje precejšen del investicij, poleg tega pa je država sama slabo razvita zaradi slabe industrije in je zato še vedno dokaj donosno tržišče za tujce. Kako vplivajo takšne razmere na kulturo in prosveto? Jasno je, da sta kultura in prosveta v svojem razvoju močno prikrašani zlasti pa slednja, kajti proračunska sredstva namenjena za šolstvo ne morejo kriti vseh potreb, čeprav iz leta v leto rasejo. Indonezija se sedaj trudijo za popolno obnovo in modernizacijo gospodarskih zmogljivosti. Med drugim potrebuje številne inženirje, profesorje, zdravnike, pravnike in druge strokovnjake, seveda najbolj tehniške. Združene indonezijske inženirje je mnenja, da bo Indonezija rabila v prihodnjih petih letih skoraj 8000 mladih tehničnih strokovnjakov. Indonezijske univerze, ki se borijo s precejšnjimi materialnimi težavami, bodo lahko dale le nekaj sto strokovnjakov. Na Gadjah Madi univerzi v Jogjakarti je n. pr. v obdobju

ju od leta 1949 do 1958 diplomiralo le nekaj manj kot 130 inženirjev različnih strok in približno 50 matematikov.

Zavedamo se svoje vloge

Državni proračun ne daje večjih sredstev za visokošolski študij in tako le 12,2 odstotka študentov prejema državne stipendije. Stipendije niso velike, saj skoraj 80 odstotkom študentov ne zadošča za kritje najosnovnejših življenjskih stroškov (hrana, stanovanje, učbeniki, obleka itd.). V težave zaidejo zlasti tisti, ki ne stanujejo v študentovskih domovih. Pomagajo si, kakor vedo in znajo. Omenili smo že, da je precej zaposlenih, vsekakor pa ne gre podcenjevati njihovih zduženj, ki se lotevajo reševanja ekonomskih problemov svojih članov zelo temeljito. Zal pa to delo ne rodi vedno zaželenih sadov. Zanimivost v študentovskem življenju so knjižni sejmi, ki jih prirejajo vsako leto. Vsaka štiri leta pa organizirajo v sklopu študentovskih športnih

iger in festivala tako imenovanih tekmovalcev »Naredi sam«. Tu nastopajo tekmovalci z različnimi ročnimi spretnostmi.

Položaj indonezijskega študenta je vse prej kot zavidaven vreden. Nič ne bi bilo čudnega, če bi jih razmere, v katerih živijo, pripeljale v naročje tistih krogov, ki nasprotujejo režimu, po prepričanju pa bi tiste sile, ki so jim mlade in neodvisne države — zlasti pa takšne, ki se ne zmenijo za ta ali oni blok in Indonezija je to od prvimi — trn v peti. Mladi indonezijski intelektualci se zavedajo, da je zboljšanje njihovega položaja v tesni zvezi z uspehi nacionalnega boja oz. z uspehi socialne revolucije, ki jih v sedanjem obdobju doživlja Indonezija. Rešitev je le v tesnem sodelovanju z vsemi naprednimi notranjimi silami in družbenimi činitelji. »Ostati moramo zvesti svojim tradicijam iz prvih dni naše revolucije in se truditi skupno z vsem našim ljudstvom za hiter in učinkovit razvoj naše države,« pravi njihovo geslo.

x PRI NAS
ŠTUDIRAJO

»Dobro vemo za razlike«

V avli četrtega bloka študentovskega naselja je ves dan živahno. Zjutraj se prebivalci prerivajo pred oglaševalno desko s časopisi in objavami, študent v vratarški loži pa je zaposlen s pojasnjevanjem. Fantje z aktovkami prihajajo in odhajajo vrata učilnice se jim nesišno zapirajo. Za spani obrazi v trenerkah sprajajo za pošto. Koles prebivajo vedno manj, pr-davanja so se začela.

Zenskih obiskov nimajo radi. Zato me je vratar sumljivo premeril, preden me je poklical. Skrbelo me je, ker Allana še nisem poznala. Temo pa se je prismejalo, temno črn v beli srajci. Led je bil prebit. Se kratek nesporazum. Obiski v sobah niso dovoljeni in odšla sva proti menzi.

Pri zadnji mizi v kotu, ob velikem oknu, sva začela najin pogovor. Slovenščino popolnoma razume, govorjenje pa mu dela težave. Prav tako je z mojo angleščino. Vendar sva se odlično razumela.

Pri nas je že sedem mesecev, ostal pa bo štiri leta, vseh mi je vse: Naselje, Ljubljana, Slovenija, tovariši na univerzi...

Zelo skupaj s štirimi Afričani. Trije iz Tanganjike, eden pa iz Nigerije. On, Allan Angolia je iz Kenije. Pripravljeno mi je o svoji domovini. Pravi, da je tam zelo lepo. Evropejci imamo že ob besedi Afrika občutek nečesa vročega. V Keniji pa je podnebje čisto podobno našemu, samo snega ni, zato pa je več dežja. Tam živi prav zaradi primernega podnebja mnogo belcev. Kenijci radi sprejemajo Evropejce, vendar je bil doslej zaradi angleškega imperializma vstop Iržavljanom socialistična dr-

lav skoraj nemogoč. Kolo zgodovne pa gre nezadržno naprej. AFRICANI DOBRO POZNAJO SOCIALIZEM IN KA-

PITALIZEM IN RAZLIKE

MED NJIMA. Zato je v Keniji zdaj vsa dobrodošel. Allan je bil doma predsednik mladinske organizacije. Po končani gimnaziji je odšel v London. Dve leti je študiral medicino. »Angliji so olikani ljudje,« pravi. »Na cesti, v družbi, skratka povsod, vsaj na zunan. Kaj mi slujajo za pošto. Koles prebivajo vedno manj, pr-davanja so se začela.

Zenskih obiskov nimajo radi. Zato me je vratar sumljivo premeril, preden me je poklical. Skrbelo me je, ker Allana še nisem poznala. Temo pa se je prismejalo, temno črn v beli srajci. Led je bil prebit. Se kratek nesporazum. Obiski v sobah niso dovoljeni in odšla sva proti menzi.

Pri zadnji mizi v kotu, ob velikem oknu, sva začela najin pogovor. Slovenščino popolnoma razume, govorjenje pa mu dela težave. Prav tako je z mojo angleščino. Vendar sva se odlično razumela.

Pri nas je že sedem mesecev, ostal pa bo štiri leta, vseh mi je vse: Naselje, Ljubljana, Slovenija, tovariši na univerzi...

Zelo skupaj s štirimi Afričani. Trije iz Tanganjike, eden pa iz Nigerije. On, Allan Angolia je iz Kenije. Pripravljeno mi je o svoji domovini. Pravi, da je tam zelo lepo. Evropejci imamo že ob besedi Afrika občutek nečesa vročega. V Keniji pa je podnebje čisto podobno našemu, samo snega ni, zato pa je več dežja. Tam živi prav zaradi primernega podnebja mnogo belcev. Kenijci radi sprejemajo Evropejce, vendar je bil doslej zaradi angleškega imperializma vstop Iržavljanom socialistična dr-

lav skoraj nemogoč. Kolo zgodovne pa gre nezadržno naprej. AFRICANI DOBRO POZNAJO SOCIALIZEM IN KA-

ANDREJA KRANJC

tribuna

Ali je to konstruktivno?

(Nadaljevanje s 1. strani)

Upravnik se je v svojem poročilu dotaknil še nekaterih predlogov oz. vprašanj, ki so silno pomembna. Tako je omenil, da misli uprava v bodoče uvesti bloke, ki ne bodo vezani na datum oz. denarne bone in več različnih menjav, da bi bilo v bodoče potrebno kviliteto sob v Naselju, tečkovati in tako uvesti bolj diferencirano plačevanje stanovanja, kar bi odpravilo doseženo diskriminacijo itd.

Upravnik in predsednik upravnega odbora sta na skupščini govorila tudi o raznih gospodarskih ukrepih, ki bodo v veliko večji meri zainteresirali in zadevali vsakega stanovalca v študentovskem naselju. Tu je bilo omenjeno plačevanje elektrike in vode po blokih itd.

Po vseh poročilih, ki jih ni bilo ravno malo, se je začela, razen nekaj izjem, zelo klavrnna diskusija. Spet so bili na programu ključ, športna igrišča, kar sicer ni nepomembno, v manjši meri hrana itd. Pro-

blemov kot so novi pravilnik o delitvi dohodka delavcem in uslužbenecem, novi hišni red, vloga in naloge študentovskega sveta, vse večjega sodelovanja pri upravljanju in gospodarjenju na sploh, družbeno političnem delu v Naselju itd., teh problemov, in s tem bi lahko naštel še nekaj drugih, se ni na skupščini s študentovske strani nihče dotaknil.

Prav v tem pa vidimo tisto nekonstruktivnost, ki jo omenjamo že na začetku tega zapisa. Kolikor je bil referat študentovskega sveta dober in precizno pripravljen in res konstruktiven, toliko je diskusija tega manjkala in skupščino lahko ocenimo kot enostransko. Diskusija se je sicer vrtela okrog dveh ključev, vendar ni našla niti enega, da bi odprla pot do resničnih, večjih problemov in vprašanj. S. Č.

Indonezijski študentje na delovni akciji

Noči Lukrecije Borgie

»Zgodovinski« film v francosko-italijanski koprodukciji in v režiji Sergia Grieca (igrata Belinda Lee, ki se je pred kratkim smrtno ponesrečila in Jacques Sernas) nas v naših pričakovanjih ni razočaral, ker od njega nismo prav nič pričakovali. Gre za preprosto, skoraj banalno, vendar precej zapleteno zgodbo iz življenja mogočnih italijanskih plemičev Borgijev; konkretno za »noči Lukrecije«, o katerih smo v različnih, že močno zdelanih knjižicah, lahko že veliko brali. Vendar je v filmu tudi svet mračnih, zloglasnih Borgijev prikazan vse drugače, kot smo si ga predstavljali. Kljub temu pa, da smo bili v filmu priča srditih mečevanj in junških podvigov, nam film ni nudil prav nič, iz dvorane smo odhajali neprizadeti in niti ne preveč razočarani, ker od njega resnično nismo ničesar pričakovali.

Gola Maja

Kdo ve, kaj so hoteli ameriški producenti povedati s filmom »Gola Maja« (režija Henry Coster, glavni vlogi Ava Gardner in Amadeo Nazari)? Pripovedoval naj nam bi o življenju velikega španskega slikarja Francisca Goye, o njegovi ljubezni do lepe plemkinje Albe ter o času, v katerem je živel in ustvarjal. Pravzaprav je govora le o ljubezni do Albe v času, ko je Napoleon širil svoj imperij po Evropi in pridrl tudi na Iberski polotok. Kljub vsemu pa vzemo o življenju in delu velikega slikarja bore malo, prav tako o času in ljudeh, sredi katerih je živel. Ne moremo si kaj, da filma ne bi primerjali s filmom o življenju Vincenta van Gogha, ki nam je vse drugače ugajal. Tako pa smo se upravičeno spraševali, če je to res slikar Goya in ali je to čas burnih dogodkov na od sveta odrezanem, skrajno katoliškem, srednjeveškem inkvizitorskem Pirenejskem polotoku. Pač navadna, ponesrečena limonada! Ko bi človek vsaj vedel, zakaj so dali filmu naslov po znani Goyevi sliki — »Gola Maja«. Verjetno zato, da bi privabili gledalce?!

Princ in igralka

Ameriški barvni cinemascope film. Režija Laurence Olivier, igrata Marilyn Monroe in L. Olivier. — Dogaja se poleti 1911: leta ob kronanju angleškega kralja Georga. Verjetno so Amerikanci našli za ta film »ustanovili« novo balkansko državo — Karpatio in jo napravili celo za mogočeno silo v srednji Evropi. Morda! Film je nasličen z različnimi »visokostmi«, kralji, principi in podobno navlako, ubran pa je nekoliko na humoristično struno. Zgodba je sicer neresnična, ima pa nekaj ostrih bodic na račun balkanskih revolucij in monarhij; ne moremo mimo prijetne igre Laurence Oliviera in simpatične Marilyn. To pa je tudi vse.

Plesalke

Kolikor toliko prijetna sprememba v tej poplavi slabih filmov je bil film Georga Cukorja »Plesalke«. Seveda tudi tega filma ne moremo postavljati kdo ve kako visoko, tudi ne smemo od njega mnogo pričakovati. Ne! To je kratko malo prijeten, zabaven film, ki bo ogrel marsikoga. Zapletena zgodba se razpleta ob »zakulisnem«, privatnem življenju treh plesalk in nam nudi precej prijetnih in zabavnih scen. Vse skupaj pa poživlja glasba Cola Porterja, nekateri plesni vločki in igra plesalca Gene Kellyja, ki se ga spominjamo iz filma »Povabilo na ples« ter sedaj že pokojne Kay Kendall v vlogi Sybil. Kljub temu, da je režija in zgodba ponekod pešala, nas je film zadovoljil.

Enainštirideset Kondorjev

Pred več leti je Mladinska knjiga poslala na knjižni trg novo knjižno zbirko KONDOR. Ta zbirka naj bi bila naslednik Male knjižnice in Klasja. V njej so sklenili izdajati najlepša izbrana dela iz svetovne in domače književnosti, po teh delih pa naj bi posegala predvsem srednješolska mladina, ki bi ji služila tudi kot obvezno čtivo. — Sedaj je pred nami enainštirideseti zvezek Kondorja... V teh letih je izšlo 22 del iz slovenske in jugoslovanske literature, ostalo pa so tuja, predvsem klasična dela (od tega pet dramskih tekstov).

Zadnje dni smo torej dobili zadnji, enainštirideseti zvezek, ki ga je Emka izdala v počastitev 20-letnice revolucije. To je ponatis pesni socialnega protesta in ljudske vstaje v izboru Filipa Kalana in Ceneta Vipotnika. Knjiga je razdeljena na deset ciklusov — Rdeči atom, Sedmorjenčki, Deževna pomlad, Balada naših dni, Kri v plamenih, Surovi čas, Kar je kovina, Nespečnost, Pomlad in Minuta tišina. Knjiga nosi naslov Kri v plamenih. Risbe v knjigi, ki ilustrirajo tekst, so izbrane iz del Nikolaja Pirnata (Blazni Kronos, Gonarška skicirka, Dekla Ančka, osnutki za ciklus Domovi, ječe, gozdovi, Kurenti). V zbirki so zbrane revolucionarne pesmi Frana Albrehta, F. Bevka, M. Bora, J. Brejca, Iva Brnčiča, B. Faturja, P. Golje, A. Gradnika, J. Glazerja, I. Grudna, M. Jarca, Kajuha, Klopčiča, E. Kocbeka, A. Korosca, F. Kosmača, S. Kosoveča, P. Levca, J. Menarta, Minattija, Lili Novy, F. Oniča, T. Seliškarija, J. Smita, Vide Taufer, J. Udoviča, C. Vipotnika, Antona Vodnika, B. Vođuška in Otona Zupančiča. — Knjižica je lep prispevek Mladinske knjige k praznovanju 20-letnice revolucije.

JEDKA KOMEDIJA

CANKAR V MESTNEM GLEDALIŠČU

Za svojo stoto premiero si je Mestno gledališče izbralo Cankarjevo komedijo »Za narodov blagor«. — V Ljubljani je bila prvič uprizorjena 1906. leta. »To je bil triumf. Ne spominjam se, da bi kdaj vladalo v našem gledališču takšno vznivenje,« je tedaj zapisal kritik. »Načudenje se ni poleglo... marveč je od dejanja do dejanja raslo, spontano se izlivačoe v viharne aplavze.«

— o ogledal sem si s obotno izven« predstavo — pa je bilo gledališče pol prazno. (Povedali so mi, da ni dosti drugače tudi pri drugih reprizah.) Brez viharjev navdušenja v tihi intimnosti je stekla predstava. Zakaj? — Dva odgovora terja to vprašanje. Enega za leto 1906 in drugega za danes. Veliko bi lahko razpravljali o tem, analizirali, razglabljali... A če pustimo vse drugo

OB POEZIJI LORCE IN MAJAKOVskega

Dvoje kultur
dva pesnika
ena resnica

V mislih imam Lorco in Majakovskega. Spanijo in Rusijo. Dobo krize, razočaranj. Spanija, osirotela, se zakrme vase, Rusija, postavljena na tehtaico, mobilizira vso moč, da si trebi pot naprej. Dvoje temnic. Najbolj nesvobodni, najbolj ovirani, najbolj na očeh so umetniki. Naj bo država taka ali taka, če umetnik nima prostih rok, njegovo delo to razodeva. In dostikrat tudi njegova usoda. Res je bilo precej španskih in ruskih piscev nehumano likvidiranih. Surovo odloščenih s stroka življenja. Poblize si bomo ogledali Lorco, Španca ter Majakovskega, Rusja.

Ne bomo šli k vsakemu posebej. Primerjajmo ju:

1. Zivela sta enako število let — Lorca (1899–1936), Majakovski (1893–1930).
2. Oba sta žrtvi režima, politike, spletk.
3. Oba sta se zgrozila nad svetom, prvi nad Ameriko, drugi nad Rusijo. — Poeta en Nueva York 1930, satirično delo Majakovskega.
4. Oba sta posvetila presunljivo verze mrtvemu prijatelju, vsak svojemu — LLANTO POR IGMACIO SANCHES MAJIAS 1935, Sergeju Jeseninu 1926.
5. Oba intenzivno razmišljata o poeziji.

LORCA — — —

Pesnik razume vse zamotano in stvari, ki se sovražijo, imenuje prijateljice. Ne, po nobeni poti mu ni iti, vendar je potnik vso not in to čisto miran. Poezija je satija, ki so ga naredile duše. Sladke knjige verzov so zvezde, ki hodijo potihlo po kratkih naglih megli. Mimogrede pa zapisujejo na nebo srebrne kitiče. (Prev. V. Cundrič)

MAJAKOVSKI — — —

Poezija je — kot radia dobava. Leto dni dela, da se en gram pridobi. Treba izkopati, da beseda odkrije se prava, več tisočev ton besednih rud in smeti. A poleg teh trhljih besed preprelega sija blisne prabitna beseda v svet in z žlahtnim sijajem dviga in oplja src milijone tisoče let. (Prevod F. Albreht)

6. Oba sta prosvetno delovala med ljudstvom.

7. Učinek in material obeh je umetniški, prepriča, pa čeprav njuni verzji največkrat nimajo lepe obleke. Besede, banalne, rabita

v taki lirčni zvezi, da najdejo v bralcu presunljiv odmev.

Lorca: gliste, urin, kemične rože, moka, krastača, škripci, igle, brce, ugrizi, absint... in seksti... Moje srce bi imelo obliko čevlja, / če bi imela vsaka vas siren... Črve slišim peti / v srcu marsikatero dekle... molzne krave... Tam je belec, ki se koplje v morju, / tako nežen, da so mu reflektorji v igri, / pojedli srce... Veter lahko postrga polže / mrtve s pljuč slona / in lahko odpihne črve, zvite / na popkih svetlobe ali jabolk... telefoni iz diamanta... zaščitne rokavice... gosi, svinje... v jamah oksidirajo / antene mrčesa... muzejinja... konjak... salon... želva... Nikogar ni, ki bi delil kruh in vino, / ki bi zalival trave v ustih mrtvecev, / ki bi razgrnil rjuhe k počitku, / nikogar, da bi jokal nad ranami slonov... — Material je vzet največ iz še neprevedenih pesmi: Krik proti Rimu, Mali dunajski valeček, Noč na pesem praznine, New York, Židovsko pokopališče.

Majakovski: radost primerja s polžem, glas s piskom miši, obraz z okroglo kuhinjsko skledo, srca z motorji, duše z dvigalnimi napravami. Se nekaj verzov (prev. F. Albreht) —

jata besed	naj se vzpne
Mišico	v vozlu zavij.
	s telesa
lupi se tvojega	
blato kot skorja z drevesa,	
lučič,	izpira se,
	mrha ta.
kot jagne zlatogrivo	
Verze	
	s kolom
v grob zabijajo kot klin.	
Govoreč po moje	je rima sodček.

Lirčni fond pesmi Pesem o sovjetskem potnem listu, Pogovor z davčnim inšpektorjem o pesništvu, Pesnik — delavec, je zelo značilen in sploh spada semkaj.

Našli smo torej specifični ekvivalent Lorci.

8. Oba pesnika pa znata biti zelo nežna, kljub vsemu, še tedaj.

LORCA — — —

Valeček v vejah

Voda eno uro spi,

a morje belo ur sto.

Nebo bo nepopustljivo z vetrom

kakor je zid

in obsekan veje

bodo poplesavale z njim.

Ena po ena

okrog lune,

dve po dve

okoli sonca,

tri po tri

proti belokostenemu spanju.

(Prev. V. Cundrič)

MAJAKOVSKI — — —

O oktobru

bi govoril rad,

a ne z zvonom glasovi,

ne z besedami,

ki kitiijo

domači topli stan, —

pel

o revoluciji

rad s takimi bi slovi,

kakor ljubljenskim ženam

jih govorimo prvi dan.

(Prev. F. Albreht)

Primerjali smo dva genija, dvoje kultur in našli eno resnico — resničnost.

V. Cundrič

danci 1906. leta prezrli, ki pa imajo svojo trajno ceno. Le da tudi naša publika često nima dovolj poslušne zanje!

Prav te vrednote pa je čisto pravilno skušala izluščiti uprizoritev v Mestnem gledališču, ki jo je režisersko pripravil Igor Pretnar: — V nasprotju s tradicijo, ki je gradila predvsem na karikiranju, je znal Pretnar poiskati v delu in v karakteristiki tiste prvine, ki dajejo posameznim likom človeško individualnost in psihološko trdnost. To pa je dalo celotni predstavi neko intimnejšo intonacijo, ki je nazadnje izvenela prav prikipno. Spenes tempo in nekako filmsko kadiranje dogajanja, ki je bilo očitno zelo umešno, pa je izdajalo Pretnarja filmskega delavca. (Naj posebej omenim izredno prepričljivo in dinamično razporejanje dramskih silnic v prvem dejanju in pa psihološko pronicljivo izdelan dialog med Grudnovko in Šuko v začetku drugega dejanja.) Njegovemu konceptu pa so vendarle dosledno sledili samo nekateri igralci.

Najprej Janez Albreht kot Šuka. Naslonil se je na skrite notranje vzmeti Šukovega karakterja in prepričljivo izoblikoval novo podobo ponižnega žurnalista, ki ga ni bil sam sarkazem in ironija razočaranc. V Šuki je našel tudi odtenke tragike, od vsega začetka pa tudi veliko zavistne upornosti, ki je samo čakala primerne trenutke, da bi se sprostila. Škoda da ravno v tem odločilnem trenutku (prizor z zavezovanjem čevlja) ni bil najbolj trden.

V podobnem smislu velja na drugem mestu omeniti Niko Juvanovo kot Grudnovko. Poleg osebnosti, hladne preračunljivosti in zvitosti je znala dati liku še drugo intimnejšo dimenzijo, ki je podoba plastično zaokrožila. To pa je dosegla z neko že kar čehovljansko ožnostjo, s hrepenenjem iz malenkostne in dolgočasne vsakdanjosti, ki jo je odkrila v Grudnovki.

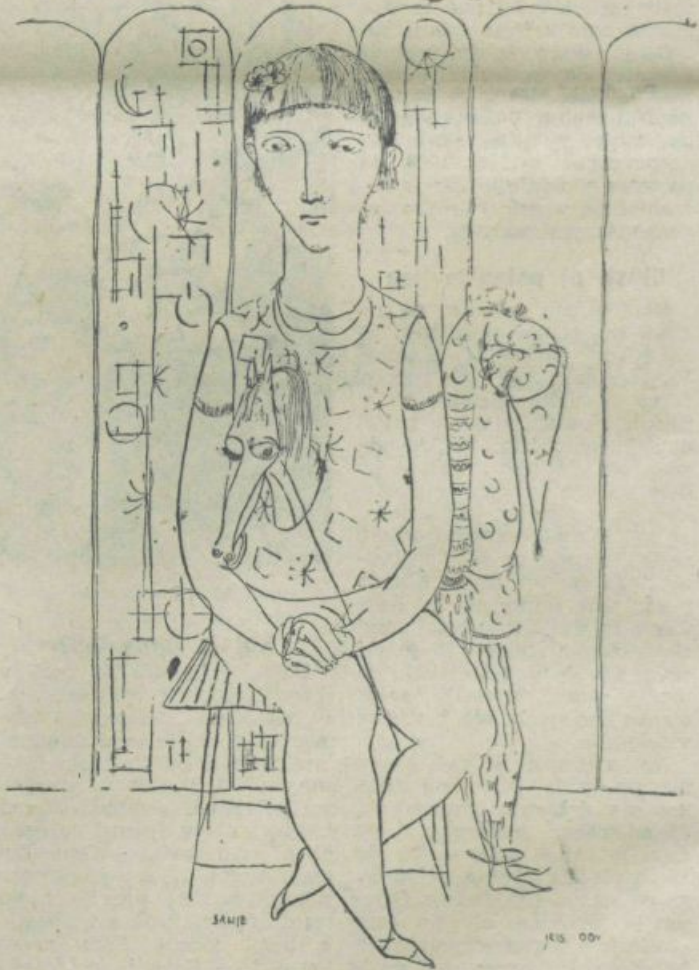
Danilo Bezljaj je predstavil Gornika kar nekaj premeško, preokavno. Sicer pa nam je enkratna podoba, ki jo je temu

Iris Odin: Matere

je vselej nezmotljivo zasluhl, na kateri strani se obeta lepše vreme. Igralsko pa so si bolj ali manj uspešno prizadevali zleži iz tradicije.

Spotakniti se velja je še ob nekakšno amorfnost in brezbarvnost scene Milana Butine ter za konec zapisati, da je res škoda, če ta lepa jubileja uprizoritev ni deležna zadostne pozornosti občinstva.

S. F.

Iris Odin: Sanje

SHOLOM
ALEICHEM

PAR

(Nadaljevanje in konec.)

Tokrat ženska v turškem šalu ni bila edina gospodarica. Usojeno jima je bilo, da sta bila prisiljena spoznati še eno čudno bitje — dekle zelenkaste polti in v rdeči rut. Vstopili sta s polnimi rokami dobrih stvari: nosili sta skledo riža, pomešanega z grahom in fižolom, krožnik kuhaneja krompirja, sasekljana jajca, v predpasniku pa jabolčne rezine in orehova jedra.

Brž ko sta vstopili, je zelenkasto dekle namignilo z rdečo ruto na par in reklo turškemu šalu: »Poglejte, saj se nista niti dotaknila hrane.«

»No, ju bova pa zdaj nahranili. Jaz ju bom držala, ti pa jima boš tlačila v usta. No? Zakaj pa stojš kakor spomenik in moliš zobe iz ust?«

»Zakaj tako kričiš, če me pogledata?«

»Trapa! Smeji ruto z glave — oni ne morejo prenašati rdeče barve.«

»Naj vse moje nadloge padejo na njuni glavi!«

»Na tvojo lastno glavo, trapa — zdaj

pa se spravi k delu. Zakaj pa mu ne zatlačiš nekaj riža in fižola v usta?«

»Gospodarica moja draga, bog vam daj dolgo življenje. Ni mi všeč, da tako strmi vame. Pazite, da se ne bi, bog ne daj, še zadušil.«

»Sama se zaduši — zdaj pa na delo! Kar naenkrat ji pade v glavo, da bi se zadušil, kakor da bi jaz to počela prvič v življenju. Zatlači mu v grlo — takole! Ze enaindvajset let sem gospodinja, bvala bodi gospodu. Zdad pa mu porini v usta košček jabolka in en oreh! Več, več, nikar ne skopari!«

»Jaz da mu ne bi privoščila? Le zakaj? saj ni moje. Ampak škoda je, da mora pri tem trpeti.«

»Poglejte si no to trapo! Škoda, je rekla. Ali mu prizadevam kaj hudega? Saj ga le krmim. In v čigavo slovo? V slavo Gospoda! V slavo svetega Pessaha! Vsemogočni naj mi pomaga, saj sem nakrnila že več kot en par za Pessah. Daj mu še en oreh, potem pa dovolj! Za zdaj ima zadosti. Zdad pa še njo. Prični z rižem in fižolom!«

»Bog vas ohrani, gospodarica, toda kako pa znate uganiti, kateri je on in katera je ona?«

»Naj se vse moje zle sanje zrušijo na tvojo glavo! Naročim ji, naj stori to in to, njene misli pa so vrag ve kje! Počakaj, da se poročiš, ti trapa, in dobiš gospodarja, potem pa vprašuj! Do takrat pa delaj, kar sem ti naročil! Več, več, nikar ne skopari! To ni v slavo nik gar drugega kakor v slavo Njegovega sladkega imena. Za Pessah! Za Pessah!«

Ko sta ženski končali svoj posel in odšli, sta mučena jetnika ostala sama. Opetekla sta se v kot, naslonila svoji nesrečni glavi drug na drugega in se vdala žalostnim mislim, takšnim, ki pridejo zelo redko, morda samo nekaj minut pred smrtjo.

Nič ne sklene prijateljstva tako hitro kakor skupna nesreča. V kratkem času svojega jetništva sta on in ona postala kot eno, razumela sta se na najmanjši mišljaj, nista se več sramovala drug pred drugim in nehala sta se vikati. V resnici sta postala kot ena sama duša. Ona ga je nagovarjala z »dragi moj«, on pa ji je odgovarjal z »dušica moja!«

Kadarkoli sta prišla turški šal in rdeča ruta, se nista mogli dovolj načuditi paru.

»Kaj praviš k mojemu paru?«

»Veseliš očem.«

»Samo potipaj ju. No, kaj praviš?«

Kakšno meso, kaj? No, ali me ne bo bog blagoslovil zaradi para, ki ga krmim za Pessah?«

Ko sta ženski opravili svoj posel, sta odšli in jetnika sta razglabljala o pomenu besed turškega šala, da jih »krmijo za Pessah« in da jo bo zato bog blagoslovil. Zakaj naj bi jo? Globoko sta razmišljala in razpravljala.

»Dragi moj, kaj je to Pessah?«

»Pessah, dušica moja, je nekakšen njihov praznik, praznik svobode, osvoboditve.«

»Kaj to pomeni — osvoboditve?«

»Naj ti razložim! Oni mislijo, da storijo veliko dobro delo, če ulovijo enega naše vrste in ga krmijo, dokler ne napoči praznik Pessah, potem pa ga spustijo. Me zdaj razumeš?«

»Kako dolgo je še do tega Pessaha?«

»Kolikor sem prav razumel besede turškega šala, ne bo več kot tri dni.«

»Tri dni!«

»Kaj si se tako prestrašila, trapica? Ti trije dnevi bodo minili kot sen, in ko bo napočil ljubi Pessah, nama bodo odprli vrata in rekli: »Ven, vidva, nazaj od koder sta prišla!« Kako jo bova pobrisala!«

»Najdražji moj, take čudovite stvari pripoveduješ. Ko bi le bilo tako, kot praviš, ampak bojim se —«

»Ljubica ti se vedno bojiš.«

»Dragi moj, ti ne poznaš teh divjakov.«

»In kje si se ti počila o njih?«

»Mnogo sem slišala o njih, najdražji moj!«

»Najdražji moj, take čudovite stvari pripoveduješ. Ko bi le bilo tako, kot praviš, ampak bojim se —«

»Ljubica ti se vedno bojiš.«

»Dragi moj, ti ne poznaš teh divjakov.«

»In kje si se ti počila o njih?«

»Mnogo sem slišala o njih, najdražji moj!«

»Najdražji moj, take čudovite stvari pripoveduješ. Ko bi le bilo tako, kot praviš, ampak bojim se —«

»Spet pravilnice tvoje sestre? Pozabi jih že!«

»Prav rada bi jih pozabila, pa ne morem. Ne morem si jih pregnati iz glave podnevi in iz sanj ponoči.«

»In kakšno so te zgodbe, ki te preganjajo podnevi in ponoči?«

»Dragi moj, se mi ne boš smejal?«

»Zakaj bi se ti smejal?«

»Ker si takšen. Kadarkoli ti kaj pripovedujem, se mi smeješ in me imenuješ neumno gos ali trapezo puro ali kaj takšnega.«

»Obljubljam ti, da se ne bom smejal. Zdad pa mi povej, kaj ti je pripovedovala sestra!«

»Sestra mi je pripovedovala, da so ti divjaki slabši od zveri. Če pade kdo naše vrste v krepelje dwe zveri, ga ta sama požre in to je vse, če ga pa ulovijo oni, ga rpro in krmijo, dokler se ne odebeli.«

»In potem?«

»In potem ga zakoljejo in ga odno in ga razkosajo in ga posolijo in ga namočijo.«

»In potem?«

»In potem zakurijo ogenj in ga pečejo v njegovi lastni masti in ga polejo, meso, kosti in vse.«

»Pravljice, pripovedke, stara baba rekla. In ti, ti trapa, verjameš vsemu temu? Ha-ha-ha!«

»No? Kaj sem rekla? Ali nisem rekla, da se mi boš smejal?«

V ponedeljek, 22. marca je bil plenium študentskega kulturno-umetniškega društva Akademik. Na plenu mu, na katerem so obravnavali dosedanje delo in uspehe društva, so tudi veliko govorili o načrtih obravnavati so delo posameznih kulturno-umetniških skupin, ki delujejo v okviru društva ter kulturno problematiko med študenti sploh.

Predsednik akademika Peter To je v svojem poročilu naznačil, da skrbimo za problematiko kulturnega udejstvovanja na univerzi. Poudaril je, da morajo kulturne skupine, ki delujejo v društvu, gojiti svojo dejavnost in to še bolj razvijati

Prav zato so v društvu sklenili ustanoviti čim več različnih kulturno-umetniških sekcij in uvesti v svoje delo sodobne metode in prijeme. Tako imajo v načrtu ustanovitev Akademskega jazz orkestra, ki bi izvajal najmodernejšo jazz glasbo. Vrzel v svojem delovanju bodi, izpolnili tudi z zabavnim pevskim zborom. Z ustanovitvijo orkestra in zbora bi bilo prav gotovo ustrezno mnogim ljubiteljem moderne glasbe. Po drugi strani pa se društvo pripravlja, da bi ustanovilo tudi simfonični orkester, ki naj ne bi le posredoval tradicionalno simfonično glasbo, ampak naj bi tudi na tem področju težil za novim, sodobnejšim.

Na plenumu Akademika so razpravljali tudi o načrtih in o številnih nalogah v bodoče. Tako so med drugim tudi sprejeli sklep, da bodo organi

»Kaj pa si drugega pričak
ničesar ne razumeš? Zdi se n
rala najmanj stokrat slišati, k
v turškem šalu rekla, da naj
slavo nikogar drugega kakor

»No, in kaj potem?«
»Le to, dragica, da si ne ustrašiš!«
»Vs' ste takšni! Kar naenkrat ste
nesramni.«
»Koga misliš z vsi?«
»Mislim vas moške!«
»Vse moške? Zanima me, kaj
si poznala.«
»Poznam samo enega in
dovolj zame.«
»O ne, rekla si vsi moški!
da poznaš še druge razne men-
te.«
»Le kaj si boš še izmislila!
«No, zdaj si pa spet jezna, ker
rad bi ti nekaj povedal v uho.«

zirali kulturniško brigado (v njej naj bi bili člani kulturno-umetniških skupin Akademika). Brigada naj bi odšla na traso avtoceste junija. Izmenjale naj bi še vse društvene skupine in tako uspešno sodelovale pri izgradnji avtoceste.

Pripravili so tudi program dela za jesen. Tedaj bodo folklorna skupina in pevski zbor

ovala, ko pa
i, da si mo-
ko je ženska
u ne krmi v
Boga.«

skega pregovora
hrenu in mislil,

Prišlo je me
bilo še temno. J

v globok sen. So
prostrani prostori
travi, blestečem
obračal koleša
Ob bregu so čop
kokodakale, pet
se spreletavali,
ustvarlj za
drugega pa so
pod katerimi se
jati? Za koga d
žetela njuna dr
drugega blizu?
nebu, ki se je v
Kaj bi zdaj dal
toplo sonce! Na
vlij za na raz

Sto let poklicnih gledališč

Najprej sta bili ustanovljeni gledališči v Novem Sadu (1866), in Zagrebu (1861) nato pa še v Ljubljani (1867) in v Beogradu (1868). Od tedaj naprej s se naša gledališča vztrajno razvijala in med seboj tesno sodelovala. Zaradi visokega jubileja, ki ga praznujejo naša gledališča, je Skupnost poklicnih gledališč v Jugoslaviji organizirala razstavo, ki potuje iz mesta v mesto. Konec marca je bila razstava v Ljubljani na Gospodarskem razstavišču. Razstava, pri kateri so sodelovali tudi zastopniki gledališč v drugih gledaliških centrov (Sarajevo, Skopje, Cetinje), je bila najprej v Beogradu, ljubljanska razstava pa je bila pomnožena tudi z različnimi dokumenti iz slovenske gledališke zgodovine.

Kot kup nožev
okrog staj in kolib
jesen žvenketa.

Temnozeleno
oči se bodo morda vame
zagledale
in bo ljubezen nastala
lestve
k sončnim stemenom.
In mi bodo streho
naselile ptice pevke.
In bodo študenti veselja
začeli črpati vse izvire.

Boli
me vezivo misli,
kot kup nožev
okrog staj in kolib

na je bila poštropljena s krvjo
i zvezane perutnine je ležala r

prah in celo v trojkah. Okrog s
ide žene, debljale in se hihlale.
ledal okrog sebe. Zakaj so ju
? Kaj pomeni vsa ta zvezana
? Čemu se hehetajo ženske in
in kaj naj pomeni okrvavljeni
bil lepi, dobri prazniki Pessah? P
skupnega s svobodo? In osvobo
Tako sta razglabljala jetnika,
dala na zvezano perutnino, ki jo
no, ne da bi kaj uprvaševala, ko
bil naravnost tek stvari. Samo ne
a kura ni hotela dati miru. Z v
je udarjala s perotmi po blatu
ale, kot bi pomorela. »Izpustite
tite me! Nočem ležati tukaj!
žatli! Izpustite me!«

»Kuku-riku-riku-riiii,« je odgovoril petelin, zvezan skupaj z dve ma. »Ta je pa res pametna! Noč raj! Hoče, da jo izpustijo, hoče ba!«

Oglea razstave je bil zelo zanimiv in poučen, saj so prikazani številni dragoceni dokumenti o ustanovitvi in razvoju naših gledališč, fotografiji posnetki nastopov, fotografije in kipi pobudnikov in najpomembnejših gledaliških ustvarjalcev. Lepo učenje je slovenski del razstave, prav od prve premiere, Levstika, Zupaničeva in drugih ustvarjalcev do najnovejših gledaliških del.

Miroslav Košuta:

TOŽBA V JUTRANJIH
URAH

Taki časi, bratje!
Vino so nam skrili,
dekleta polovili in zaprli.
Kaj naj zdaj počnemo
na tem božjem svetu, kaj?

Moja mala Mucka,
moja draga Miška,
moja Res-edina...
kaj naj jaz brez vas?
In to svojo žalost
v čem naj utopim?

Hudi časi, bratje!
Sem se že odločil:
grem za prostovoljce
za na drugi svet.
Kaj bi še odlašal,
ko je vendar jasno,
da je sedem suhih krav!

Miroslav Košuta:
ZNANKI
Imaš dva koraka do greha.
Greh pa je čudovitost,
ki so jo starci prekleli.
Ne kaži s prstom za njim
ti, ki te mika neznano,
in imaš štiri noge
za dva koraka do greha.

Par desetlitrrov smo spili
ob spremljavi vpitja in petja
nekaj žrebic ukrotili —
in je minilo četrto stoletje.

in ko-	Kuku-riku-ri
a tleh,	Zdaj si ulovl,
o stale	Zdaj si prete
Par je	Kmalu boš p

Rdeči pesnik ni imal
čal. Neka roka ga je z
in tako nepričakovano
bil glas.
Zagrabil ga je sur
nimi očmi, visok, suh

šela
la
a bi
a kri-
o moč-
n raz-
mil! Iz-
Hočem
pri nek
na ku-
ležiati
tbežati
opazo-
pri mu
ko, da

Medtem je divjak nadaljeval svoj posel. Pravi kronik Eden zadal iz njegovih rok, z nožem poščegetal vrgel v blato. Ko so kateri razširjali noge

Italijanski film. Režija Roberto Rossellini, v glavni vlogi Vittorio de Sica. Ni se nam bilo bati, da bi nas film, ki smo ga pred časom gledali na predpremiere v Unonu in je sedaj prišel na redni spored, vsaj po igralski plati razočaral. Ze de Sica v glavni vlogi nam je bil jamstvo za to, nič manj pa tudi režiserjevo ime. Film spada v vrsto redkih italijanskih filmov, ki govorijo o drugi svetovni vojni oziroma o času po kapitulaciji Italije, ko so zavezniške sile potiskale Nemce vztrajno proti severu. Govori nam o italijanskem odporneškem protifašističnem gibanju, ki je dobilo po kapitulaciji fašistične Italije zelo velik obseg, ter o starejšem gospodu, ki je skušal vojno zmedo obrniti sebi prid, kar mu je tudi uspelo. Kljub temu pa je stari gospod, ki je, seveda za masne denarje posredoval pri nemški komandi, da so izpuščali nekatere zapornike, njegove »varovance«, prišel v zago. Nemški poveljnik ga ja zapril in mu dal vlogo ubitega uporniškega generala della Rovere. Sele tu je pričel počasi spoznavati svoje zablode, vedno bolj se je vživljal v vlogo generala, ki je drugim političnim zapornikom toliko pomenil... Izdajal naj bi, a se je v njem nekaj premaknilo in ostal je pošten... Kakor rečeno, mi je bila igra de Sice všeč, kakor nam je vedno, kadar ga vidimo na platnu. Filmu bi mogoče očitali le preveliko razvečenost na nekaterih mestih...

Pred tremi leti je založba »Borec« – v sedanji »Zavod Borec« – pričela izdajati novo knjižno zbirko – DOKAZI. V tej zbirki so hoteli zbrati vse najvažnejše in najbolj usodne dogodke iz narodnoosvobodilne vojne v priročnih knjigah, ki bi bile dostopne slehernemu bralcu po vsebini in nizki ceni. Knjige te zbirke, ki jo urejuje Tone Seliskar, so napisane tako, da so dostopne vsakemu, še tako preprostem bralcu, služijo pa lahko tudi kot pomožno čtivo v šolah. Vsaka knjiga DOKAZOV vsebuje poleg preverjene dokumentacije tudi zapiske udeležencev, originalne fotografije ter spisek imen, ki so obravnavana v tekstu.

Doslej so izšle že štiri knjige zbirke — CELJSKI STARI PISKER, V OBJEMU PODZEMELJA, BOLNICA FRANJA IN KRAGUJEVSKA TRAGEDIJA. V prvi knjigi, CELJSKI STARI PISKER, je opisana partizanska akcija na zloglasne celjske zapore — Stari pisker, kjer so trpeli pred vojno in med okupacijo tisoči slovenskih rodoljubov, kjer je bilo na jetniškem dvorišču zločinskih ubitih na desetine zapornikov. V prvem delu je Stane Terčak dokumentarno opisal zgodovino jetništva, število ljudi, ki so v teh letih trpeli tam, objavlja

na pa so tudi pisma, ki so jih na smrt obsojeni pisali svojim. V drugem delu sta Lojze Zajc in Marija Poteka opisala svoje "bivanje" v zaporu. Riko Presinger pa nam pripoveduje o partizanski osebnosti zapornikov v Slovenski pisni decembra 1944. Ta dogodek je okvirna zgodba domačega filma "Aktiva". Lepo urejena knjižica je verjetno dokaz o okupatorjevih zločinih, ki jih je počel v teh zaporih, in pritegne vsakega bralca.

Kot druga knjiga je izšel dokumentarni reportažni zapi Franceta Sušteršida o parti- zanski akciji v Postojnski ja- mi, ko se je majhna skupina partizanov vthotipala mimo nemških straž v jamo in za- žgala zalogo bencina. Po tje- govim spretnim peresom po- novno zaživi pred nami dogo- dek aprila 1944. leta. — Ko so se preživeli udeleženci akcije po šestnajstih letih zbrali v Postojni, je pisec po njihovem pripovedovanju in še ohranje- nih vojaških dokumentih spre- tno strnil vse dogodke pred akcijo in po njej v zaokroženo celoto. Ki poleg drugega tudi zgovorno prikazuje tedanje vo- jaško in politično stanje v Po- stojni in v njenem okolju.

Knjžlčto „BOLNICA FRANJA“ je uredil dr. Vtor Voljčak, ki je bil nekaj časa v bolnici zdravnik. Pri pisanju so sodelovali še dr. Franja Bojc, dr. Franci Derganc, Franc Komobeli in Albin Weingerl. dodane pa so partizanske pesmi Ivana Matijta. Opisano neposredno sečninu z zločinom, ki jih je fašizem počinjal nad našim ljudstvom.

V programu so še naslednje knjige zbirke: Urh, Begun; Draga, Partizanske tiskarne; Rogu, Otroci za žico, Jelena zleč, Kočevski proces; 2. Zlečeli bi le, da bi vse te knjžice bile čimprej med nami

Drugi so udarjali s perotmi. In vsako m
nuto se jim je pridružilo več žrtev s pre
rezanimi vratovi. Žene in dekleta so t
opazovale, pa vendar se je zdelo, da n
nasprotujejo. Celo nasprotno, nekatere s
posegle po še vedno živečih pticih in ji
začele skubiti, medtem pa so čbajale in
se šalile in se hehetale, kot bi tekla vod
in ne kri živih bitij. Kje so bile njihove
oči? Kje so bila njihova ušesa? In njihove
srca? In njihov čut za pravičnost? In nji
hov Bog?

Zvezana jetnika sta opazovala grozno prizor, strahotno klanje ob svitanju. Ali je bilo možno, da so tudi njiju prinesli? Ali je iz tega razloga kot kure jost in race? Ali je bilo le resnično, kar so jima priporočali? Ali je bilo resnično, kar so jim povedali o teh dvajsetih? In preokoli njih? Koga peteljina. Je bila tudi resnična?

Začela sta domnevati hladno, celo resnično in razumevati vse, kar sta videla in slišala. Le ene stvari nista mogla dojeti. Zakaj se je turški šal hvalisal, da ga je mogoče zdelati, da sta zaspala in da so se pesah? Si je nejihor. Bog res želel tega?

Neka' minut kasnije se ljubeći se po
ležal na zemlji. Njuni ke rođna točki gu
sta počivali ena na trupu i na da se
se moglo zdrti da sta zaspoli in da sa
nizta paelege sanje.

Prev. L. K.

5

RAZVOJ ORGANIZACIJE

Upravni odbor je na plenumu razpravljala o perspektivnem planu razvoja študentovske športne organizacije v letih 1961-1965

Mnoge postavke postavljene nerealno

V Beogradu so se 24. marca zbrali na plenumu člani upravnega odbora Zveze študentovskih športnih organizacij Jugoslavije. Plenumu so prisostvovali poleg članov iz vseh 7 osnovnih organizacij (Beograd, Zagreb, Ljubljana, Sarajevo, Novi Sad, Skopje in Rijeka) tudi predstavnika univerzitetnega odbora ZSJ iz

Ljubljane in Zagreba, nadalje zastopniki študentovskih organizacij iz večjih, novoustanovljenih visokošolskih središč. Žal pa so plenumu prisostvovali le referenti za telesno vzgojo skopske in ljubljanske univerze!

Iz poročila sekretariata je bilo razvidno, da so vsled objektivnih razlogov morali nekateri dolgoletni funkcionarji opustiti nadaljnje delo v študentovski športni organizaciji. Na mesta teh je plenum imenoval nove članse sekretariata.

Obravnavanje perspektivnega plana razvoja študentovske športne organizacije v letih 1961-1965 je pokazalo, da je bil sestavljen vse preveč šablonsko. Videlo se je, da je v mnogem posnet po programu Zveze športov Jugoslavije, ki ima včasih vse preveč »machevsko« ali pa pokroviteljskega vloga do naše organizacije.

Posebno važnost polaga perspektivni načrt na povečanje skrbi šolskih organov

pri uvajanju telesno-vzgojnega udejstvovanja med študentovsko mladino. Poleg tega pa predvideva organizacijsko učvrstitev osnovnih organizacij in ustanavljanje novih v vseh večjih novonastalih visokošolskih središčih...

Petletni načrt prinaša tudi nekaj novosti v pogledu tekmovanj. Poleg že znanih oblik predlaga tekmovanje za študentovski pokal Jugoslavije, ki bi omogočilo sodelovanje res velikemu številu študentov ob razmeroma nizkih stroških. Osnovni princip pri rednih, stalnih tekmovanjih pa naj v bodoče bodo ti-le: raznovrstnost, ekonomičnost in nepretrganost.

Plenum je tudi zavrnil uvedbo nekaterih športnih panog v meduniverzitetna tekmovanja. Prav gotovo je, da sabljanje, boks in športno letalstvo med našimi študenti še niso tako razširjeni, da bi bila njihova uvrstitev upravičena.

Mednarodna dejavnost naše športne organizacije je spet vzbudila precej razpravljanja, kar pa ni rodilo večjih uspehov. V mednarodnem študentskem športnem življenju nas bodo še naprej zastopali naši najboljši športniki-studentje. Pri tem pa bodo še naprej odvisni od posameznih strokovnih športnih zvez, ki že doslej niso dobro sodelovale z našo organizacijo.

Na letošnji Univerziadi v

Sofiji, ki bo od 26. avgusta do 3. septembra bomo nastopili v naslednjih športnih panogah: atletika, plavanje, skokj v vodo, vaterpolo, košarka, tenis, sabljanje in telovadba. Vsega skupaj bo odpotovalo okrog 60 tekmovalcev. (Kot smo izvedeli Košarkarska zveza Jugoslavije ni pristala na predloge naše Zveze, tako da nas v Sofiji zaradi pričetka jesenskega dela zvezne lige ne bodo zastopali najboljši košarkarji).

Tudi obravnavanje proračuna ZSSOJ za letošnje leto je rodilo precej kritike na račun Zvez športov Jugoslavije, ki svoje dotacije naši organizaciji daje vse preveč ozko namensko, ne ozirajoč se pri tem na specifične naloge naše organizacije. Tako n. pr. še ni odobrila proračuna za izdajanje biltena, ki bi posebno pri novoustanovljenih organizacijah precej pripomogel za izmenjavo izkušenj.

Izvajanja predstavnikov univerzitetnih organov iz Ljubljane in Skopja so pokazala, da razumejo vlogo in mesto študentovske športne organizacije pri uvajanju telesne vzgoje v tej ali oni obliki na univerzo. Poleg tega pa so tudi zagotovili, da bodo univerzitetni organi pokrenili vse potrebno, da bo skrb za telesno vzgojno udejstvovanje prešla čimprej na komisije pri univerzitetnih organih, kajti prav te bodo imele nedvomno več možnosti dobro poskrbeti za to prepotrebno zvrst študentskega udejstvovanja v času študija.

V živahno dejavnost pred republiškim kongresom telesne kulture je posegla tudi Zveza študentovskih športnih organizacij naše univerze. Na izredni razširjeni plenarni seji so se poleg gostov zbrali predstavniki skoraj vseh študentov, ki se kakorkoli udeležujejo v okviru Zveze SSO.

Namera sekretariata Zveze je bila predvsem ta, da neposredno pred kongresom še posebej opozori na dejavnost študentovske športne organizacije v pogledu dvigovanja ravni splošne telesne vzgoje in športa med študentovsko mladino.

Predsednik ZSSO tov. Popovič je v svojem referatu v grobem očrtal delo organizacije od njene ustanovitve do danes. V svojem nadaljnjem izvajanju se je zavzel za čimprej širše aktiviranje univerzitetnih organov, ki naj preko referata za telesno vzgojo prevzamejo skrb za redno in množično telesnovzgojno udejstvovanje študentov.

»Veliko zanimanje za telesno vzgojo in šport — je dejal med drugim — so naši študenti že večkrat izkazali. Pri novih pogojih študija sta telesna vzgoja in rekreativni šport po-

Lilo de Crinis (ASZ Graz) zmagovalka v slalomu

Povzemamo nekaj njegovih besed.

»Telesna kultura danes ni več stvar dobre volje ali osebnih zabave posameznikov, ampak je nujno dopolnilo, ki ga terja človeški organizem ob čedalje večjem uvajanju mehanizacije in avtomatizacije v življenje delovnega človeka.«

O problemih telesne vzgoje na univerzi je med drugim dejal:

»Ne gre za to, da bi na dolgo in široko ugotavljali, kakšne naj bodo oblike študentskega udejstvovanja. Najprej ustvarimo pogoje, potem bomo že videli, katere oblike najbolj odgovarjajo sedanjemu načinu študija. Ni se bati, da bi študentje zatajili.

Grassl Gerhard (Tehn. vis. šola München) se je uvrstil v slalomu na 4. mesto

Beseda tov. Kreseta so navzoči sprejeli z glasnim odobravanjem in ploskanjem. V znak priznanja za zasluge za študentovski šport je predsednik

Predkongresna tribuna

Zveza študentovskih športnih organizacij ljubljanske univerze je uspešno opravila pionirsko delo pri uvajanju telesne vzgoje na univerzo. — Plenarne seje ZŠSO se je med drugimi gosti udeležil tudi tov. LEOPOLD KRESE, predsednik skupnega sekretariata Zveze športov in Partizana Slovenije. — »Najprej ustvarimo pogoje, potem bomo govorili o oblikah telesne vzgoje za študente. Zanimanje je tu, treba je torej zadostiti upravičenim zahtevam.« — Njegove vzpodbudne besede študentovskim športnim delavcem obetajo nadaljnji napredek na področju telesne kulture za naše študente.

stala neizbežna faktorja v študentovem življenju. Poleg tega bomo s primerno športno vzgojo v času bivanja študenta na univerzi — pridobili naši družbi aktivnega družbenega delavca, kateremu bo jasna vloga telesne vzgoje v sodobni družbi.

V imenu univerzitetnih oblasti je plenum pozdravil generalni tajnik univerze tov. Piškur. Posebej je poudaril, da se univerzitetni organi danes polno zavedajo, kaj jim je storiti pri uvajanju telesne vzgoje na univerzo. Vsekakor bodo morali vsi oni, ki jim je do tega, povečati svoje napore na samih fakultetah, ki lahko zaradi specifičnih pogojev najbolj zadovoljivo rešijo sedanji, za telesnovzgojno in športno delo študentov precej neugoden položaj.

Tovariš Krese, predsednik skupnega sekretariata Zveze športov in Partizana Slovenije, ki žal ni mogel prisostvovati celotnemu plenumu, se v svojem govoru ni omejil le na specifične pogoje študentovskega športa. Predvsem je izrazil zadovoljstvo, da lahko tokrat spregovorijo študentovski mladniki, ki bo po končanem študiju v proizvodnji prav gotovo nosilec naprednejših misli, torej tudi pravih nazorov o pomenu telesnovzgojnega delovanja v sodobni, mehanizirani družbi.

Mnogi tekmovalci niso bili kos progi, zato podobni primeri niso bili redki

Absolutni prvak obeh dnevov tekmovanja — Leis Günther (Univerza München)

ZŠSO predal tov. Kresetu zlatoto spominsko plaketo študentovske organizacije.

Plenarna seja je uspešla. Bila je res prava predkongresna tribuna, kjer so študentovski športni delavci lahko izrazili svoje želje in hotenja. Zadržanost nekaterih delegatov v diskutiranju, tako vsaj upamo, bodo le-ti vsekakor lahko opravičili s konkretnim delom v osnovnih športnih organizacijah.

Kongres naj bi pomenil konec vsem centralističnim težnjam v našem športnem in telesnovzgojnem življenju. Nobena akcija naj ne bo več diktirana od zgoraj in dosežena za vsako ceno. Pomesti je treba tudi z nekaterimi zastarelimi nazori v naših telesnovzgojnih organizacijah, ki predvsem ovirajo dotok novih, mlajših članov. Najboljša pomoč pri tem je vsekakor množična vključitev mladine, ki bi z avtoriteto večine vzpostavila svoje želje.

Plenarna seja je uspešla. Bila je res prava predkongresna tribuna, kjer so študentovski športni delavci lahko izrazili svoje želje in hotenja. Zadržanost nekaterih delegatov v diskutiranju, tako vsaj upamo, bodo le-ti vsekakor lahko opravičili s konkretnim delom v osnovnih športnih organizacijah.

Keglovics Hellmut (ASC Graz) je stalni gost naših tekmovanj

Fotografije na športni strani: Joco Žnidaršič

Grassl se je v veleslalomu še bolje odrezal, zasedel je 2. mesto

Tekmovalci iz Beograda Boris Leskovec med vožnjo

Vladimir Fajić iz Sarajeva v veleslalomu ni uspel

Kljub vsem tem težavam nismo klonili, čeprav bi to mnogi naredili po skoraj treh mesecih brezuspešnih poskusov, da dobimo strelisce za vadbo študentov. Tokrat, ko smo izgubili vse upanje, sta nam priskočili na pomoč strelski družini »Olimpija« in Branko Ivanuš, ki sta nam z odstopanjem svojih strelskih mest omogočila, da prvič iz-

strelske družine na elektro, gradbeni, medicinski stomatološki, FAGV, rudarsko metalurški fakulteti ter Akademskem kolegiju. Zlasti so prizadevni strelci Akademskega kolegija, ki redno trenirajo in na tekmovanjih dosegajo zelo lepe rezultate. S popolnim uspehom, čeprav pod zelo težkimi pogoji smo izvedli prvenstvo naslednjih fakultet: elektro, strojne, gradbene, medicinsko-stomatološke, FAGV, tekstilno-kemijske, rudarsko metalurške in Akademskega kolegija. Udeležba nad 179 strelcev in odlični rezultati so nam pokazali, da bi z malo več razumevanja naših odgovornih forumov in z večjo pomočjo ob sistematičnem delu, dosegli zavidne rezultate.

Upamo, da ta naš prvi apel vsem strelskim organizacijam, Zvezi študentov in SZDL, ne bo osamljen in brez rezultata, da bomo že enkrat našli pravo

STRELCI DELAJO

ristnim športom kakor na drugih univerzah.

Po ustanovitvi USO so nas čakale stare težave. Skušali smo na več straneh dobiti strelisce za zračno puško, ampak povsod smo naleteli na nerazumevanje. Zalostni so primeri, kakor je odnos s strelsko družino »Rajko Skapin«, ki uživa gostoljublje študentov Študentovskega naselja, a za izvedbo prvenstva univerze zahteva za 17 ur uporabe strelišča v leti 10.000 din, da na ta način z dobljenim denarjem od svojih gostiteljev krije stroške investicij za dograditev strelišča. Nerazumljivo je tudi dejstvo, da Okrajni strelski odbor, čigar predstavniki so na našem ustanovnem občnem zboru objubiljali vsestransko pomoč ni zmožen pomagati tako mladi in neizkušeni organizaciji, od katere pričakujemo, da bo častno zastopala strelski šport univerze izven mej naše republike.

vedemo prvenstvo skoraj večine naših fakultet in oddelkov ter da pripravimo prvenstvo na univerze. Ustanovili smo nove

mesto, ki nam pripada med ostalimi športnimi in družbeno vzgojnimi organizacijami na univerzi.

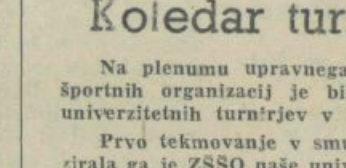
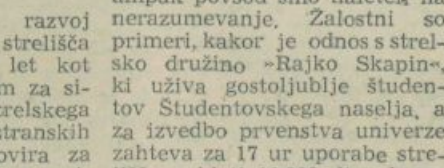
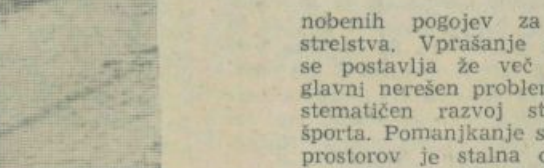
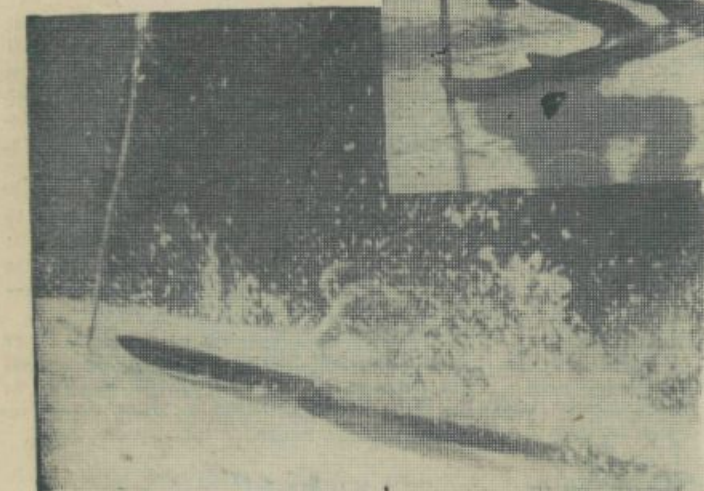
Koledar turnirjev ZŠSOJ

Na plenumu upravnega odbora Zveze študentovskih športnih organizacij je bil sprejet tudi koledar meduniverzitetnih turnirjev v letošnjem letu.

Prvo tekmovanje v smučanju je že za nami, organizirala ga je ZŠSO naše univerze. Ostali turnirji sledijo:

roketi: 15. in 16. aprila v Sarajevu, odbojka: 29. in 30. aprila v Beogradu, namizni tenis: 12. in 13. maja v Skopju, streljanje: 12. in 13. in 14. maja v Skopju, košarka: 18. in 19. novembra v Novem Sadu.

Turnirja v plavanju in judu bosta izvedena primeru, če se prijavijo 4 ekipe, kar pa močno dvomimo. Tekmovanje v crosu naj bi bilo 23. aprila v Ljubljani. Vendar smo naknadno izvedeli, da bo morala naša organizacija priprave za to tekmovanje bržkone opustiti zaradi kratkega roka in finančnih težav. Potencialni sekretariat ZŠSOJ za izvedbo tekmovanja je premajhna.

V ZNAMENJU: 1, 2, 0

Kako je bilo?
Prognosa je bila žal napačna. Nasprotnik je dobro izkoristil prednost domačega terena.

Prosim Vas, še mene sprejmite!

Počasi sem se osveščal. To je žuden občutek. Kakor da sem se pravkar rodil. Nekaj belega mi je zasleplilo oči.

Zaprli sem oči in se skušal premakniti. Toda v tem trenutku sem začutil strašno bolečino. Poskušal sem misliti, a misli so tekle počasi. Oči so se mi počasi privajale na belino. Obrisi predmetov okoli mene so bili vse ostrejši.

Bil sem začuden. Kaj je to?

Moja noga je bila v mavcu, obešena na nekaj vrvi in uteži. Ravno tako sta bili obe roki v mavcu in počutil sem se silno težak. Toda poleg tega sem se vseeno nasmehnil. Da, zares, nasmehnil sem se. Smešno je bilo, kako sem prišel v ta nezavirljiv položaj. Gotovo boste pomislili, da me je doletelo na smučanju ali, da sem zletel po hišnih stopnicah. Ne, ne... ..

Najprej naj se vam predstavim. Jaz sem navaden bruc tukajšnje strojne fakultete. Kakor na vsaki fakulteti so tudi tu predavanja, vaje, roki, izpiti in podobno. Eden od predmetov je tudi strojno risanje. Na prvi pogled je to navaden predmet, vendar pa krije v sebi celo vrsto presenečenj. Eden od njih je rok za oddajo vaj. Priti morate pogledat samo v čas, ko se vaje pregledujejo. Vendar je bolje, da se ne spuščate v tako avanturo, bolje je, če vam kar jaz povem, kako sem to doživel.

Vse skupaj se je začelo lepega, nedolžnega jutra. Vstal sem poln volje in upov, se umil, oblekel in pazljivo zložil programe. Odešel sem. Čim bliže sem bil fakulteti, tem bolj so me navdajale neke slutnje, ki so mi, kljub temu, da sem poskušal misliti na kaj drugega, pokvarile dobro razpoloženje.

Prišel sem že do fakultete. Na zunaj je bilo vse mirno, kot vedno. V tem trenutku se je pojavil rešilni avtomobil, se ustavil pred fakulteto, ven so prinesli nekega študenta in avto je odprl. Nekaj čudnega se je moralo notri dogajati. Pospešil sem korake, pritisnil kljuko... in se z nosom zaletel v vrata. Se enkrat sem poskusil odpreti, toda brez uspeha. Pomislil sem, da so zaklenjena, toda zakaj, ko je vendar danes navaden delovni dan, ne pa kakšen praznik.

Nenadoma sem videl, kaj je. Na površini steklenih vrat sem videl sploščene pasove in obraze. Z desetkratno močjo sem odrinil vrata za nekaj milimetrov in se vrinil notri. Zagrnil me je val »prežvečenega« zrak. Bili so tu debeli, suhi, plešasti, bujni, veliki in majhni. Vsi so, kakor jaz, imeli v rokah programe. Vzpel sem se na prste in zagledal pred seboj neskončno vrsto do nekih vrat. Izza njih je bil ON, cilj nas vseh.

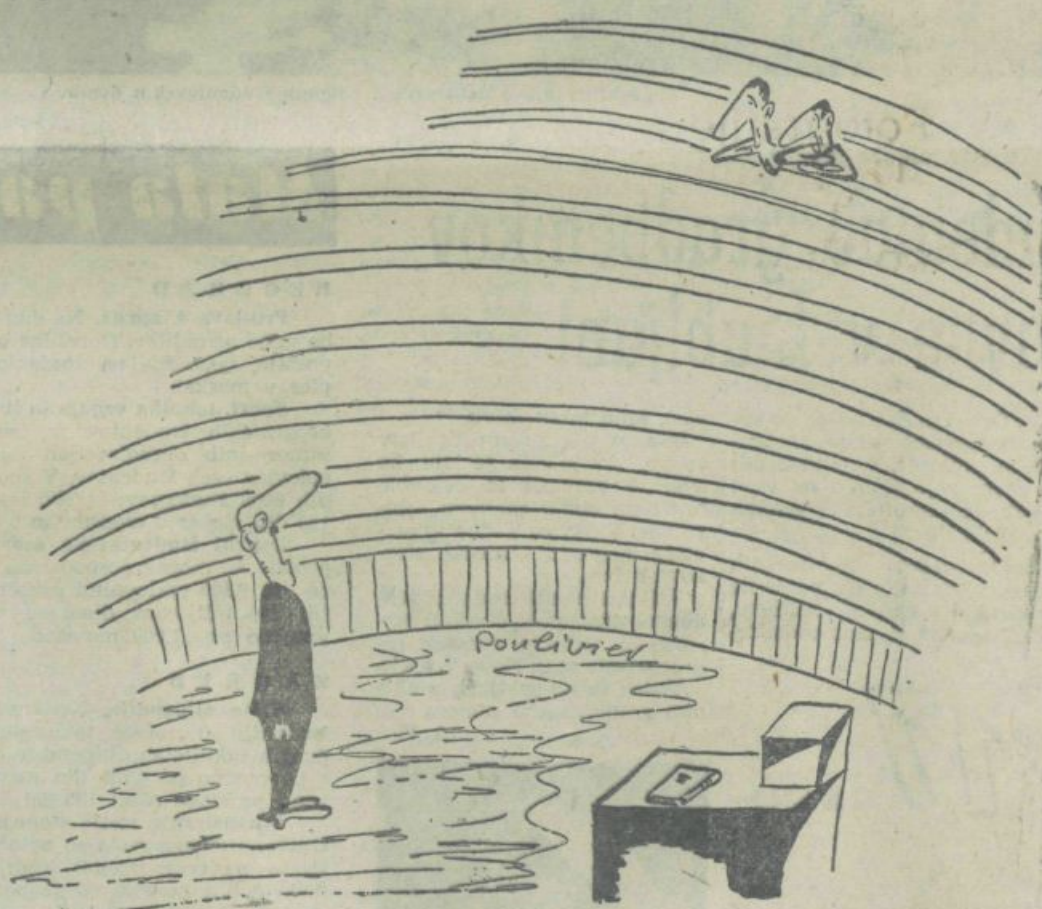
Ljudje so bili nervozni. Eden je grizel nohte, drugi je zvečil šal nekoga pred sabo, vsi so

normalen položaj. Toda to ni nič pomagalo. Vrtnec me je vlekel. Nekaj časa sem bil na vrhu, nekaj časa pod nogami. Namesto programov sem držal v roki samo še zmečkan papir. Slišali smo krike in stokanje: »Pustite mi glavo!«. »Au, moja noga!« ...

Ležal sem v miru. Krasno je bilo tako ležati po takem doživlju. Dvignil sem glavo in opazil, da nisem sam. Še nekoliko jih je bilo poleg mene. Nekoga sem prepoznal. Premetaval se je po postelji in stokal: »Prosim vas, samo še mene sprejmite, samo še mene.«

Poullvier

POMLAD V PREDAVALNICI

Vidva tam! Prenehajta, saj motita ostale!

Vedno se nekaj preprava z gospodinjo in sedaj mi je odpovedala stanovanje. Moram najti drugega. Ampak kje? Ali ti mogoče kaj veš? Ti si tu dlje časa.

— Ne vem. Nimam časa, saj veš kako je.

V tem trenutku so se odprla vrata in pojavil se je ON.

— Programe sprejemam samo še pet minut. Nastalo je pririvanje. Masa je dobila moč viharja. Vrtnec je zgrabil tudi mene, moje noge so ostale zadaj, telo pa je potegnilo naprej. Nisem mogel uporabiti tok, obupano sem vgriznil v nek rokav in nekako sem spravil telo v

Ali si opazil, da Tribuna zadnje čase nekam napreduje?
—??—
Poglej in prepričaj se, da celo Delo povzema njeno pisanje.
(Celo Delo št. 90, leto 1950, str. 13)

Opozorilo bralcem

Na podlagi ankete, ki smo jo izvedli na skrivaj, s to številko uvajamo novo kategorizacijo naših bralcev. Seveda nam je zelo žal, da smo primorani to storiti, toda sila kola lomí (= obstoji kratka in dolga lajtenga).

Vsakdo ve, da v grobem obstoje dve skupini študentov. In to predvsem z ozirom na predmet študija. Eni so predvsem umski delavci — t. j. študentje družbenih fakultet, drugo skupino pa tvorijo razni rokohitci — tudi tehniški inženirji. (Takoj je opaziti, da je pisec teh vrstic iz prve skupine, vsaj upam!)

Ta razdelitev ni moja izmišljotina, problem obstaja že vse od nekega let nazaj, ko so se v Ankaranu med seminarjem UO ZSJ pomerili med seboj tehniški in netahniški v nogometu. Vseeno problem je zdaj tu in dejstva gre jemati taka kot so. Zdaj pa k stvari!

Ker imamo dve vrsti študentov, imamo tudi dve vrsti mišljenj. Seveda gre tu za pristo izbiro mišljenj (nekateri zlobno pripominjajo o zmogljivosti prilagoditve možganskih operacij) le o nebitnih stvareh, kot je za bralce n. pr. humoristična stran Tribune, Kajti...

Kajti ugotovili smo, da naši napori niso vedno krenali z uspehom, kajti humoreske izpod peresa netahnička niso prežetna in jasna tehnikom in obratno. Danes objavljamo posebej za TEHNIKE, vsi ostali pa v kolikor ne morejo doumeti humorja in bodic, naj se pozabavajo s slikovnimi prilogami.

Pri risanih vicih smo namreč kompromisno uredili tako, da dajo predstavniki ene strani ideje, druga stranka pa nariše. Jasno je, da zato ilustracije ne morejo biti najbolj uspele.

Pri prebiranju Vam, dragi bralci in še dražji naročniki našega lista želimo čimveč uspeha.

Redakcija 7. strani

H

U

M

O

R

OBČUTEK NE VARA

Pomisli, odkar me je on dan bruc spošljivo pozdravil, imam občutek, da sem zares stara bajta.

TAKŠNE SO

Dragi, si me dolgo čakal? Kakor vzameš! Danes nitj ne, toda... bila sva domenjena včera!!

ALI JE RES?

Festivalna dvorana: ljubljanski črno-beli film: PREVARANTI
Predstave vsako nedeljo ob 18. uri

NE ZA ŠOLO, ZA ŽIVLJENJE

Kaj, ti pravnik, pa že študiraš? Saj smo vendar šele v aprilu!
Veš, ne študiram za izpite in ocene, temveč za življenje. Verjetnostni račun za športno stavo!

Poziv arhitektom

Širša študentska javnost, katere najžlahtnejši predstavniki so podpisniki tega poziva, je opazila, da v tem šolskem letu še niste izpolnili svoje dolžnosti do skupnosti ljubljanskih študentov v celoti in tudi ne do svojih najbližjih kolegov (brucov imenovanih). S svojim nialomarnim početjem ste odtegnili naši presoji in izbiri prenekatere predstavnice ženskega spola imenovanih kolegov. To lahko vsekakor škodljivo vpliva na nadaljnjo rast teh in nas vseh — akademskih državljanov.

Če imate količkarj stanovske zadržnosti, natančno veste, kako nam je akcija, ki jo predlagamo, v vaše dobro (veliki materialni dobički — izlet čez mejo), potrebna v prebujajoči pomlad in pojemačo sezoni. Zato vas še enkrat pozorjamo: čimprej organizirajte BRUCOVANJE.

Za obisk in dobro zabavo jamčim!

Skupnost starih bajt in ostalih stalnih obiskovalcev podoben prireditvev

Danes malo drugače: namesto predavanja pogovor na prostoru

Perspektiva - manjši klubi

Organizacijske spremembe pri Celjskem akademskem klubu

Na izredni skupščini vseh študentov celjskega okraja dne 25. januarja 1961 je bil sprejet nov pravilnik kluba. S tem pravilnikom so bile sprejete nekatere bistvene spremembe v organizaciji kluba. Na področju celjskega okraja sta do sedaj delovala dva kluba: Laški akademski klub in Celjski akademski klub.

Naraščanje števila študentov, hiter gospodarski in družbeni razvoj zahteva tudi organizacijske spremembe kluba. Komune v celjskem okraju so

postale močne družbeno-ekonomske enote s precejšnjim številom študentov. Nujno je, da se na področju vsake občine celjskega okraja ustanovi občinski pokrajinski klub. Le tako bodo študentje med seboj povezani in samo pokrajinski klub lahko razvije tesno sodelovanje z vsem družbeno-političnimi in gospodarskimi organizacijami. Do ustanovitve občinskega kluba je prišlo na področju občin Soštanj, Mozirje, Zalec, Celje in Smartno. Na področju laške občine pa že dolgo deluje Laški akademski klub. Do ustanovitve kluba zaenkrat še ni prišlo na področju konjske in šentjurske občine. Vendar so zadnje čase tudi

študentje teh dveh občin pokazali zanimanje za svoj klub in upamo, da tudi ti dve občini ne bosta ostali brez študentskega pokrajinskega kluba.

Klub ustanovitvi občinskih klubov trenutno še vedno obstoji klub v okrajnem merilu, ki se imenuje Klub študentov celjskega okraja. Odbor tega kluba predstavlja študente vsega celjskega okraja. Naloga odbora bo predvsem v tem, da skrbi za povezavo med občinskimi klubi, jim daje smernice in jim pomaga pri delu. Poleg tega organizira akcije širšega okrajnega merila. Manjši občinski klubi pa bodo mnogo lažje razvijali tesno sodelovanje z domačo komunjo. Zaradi tega

bo predvsem za štipendiste neke občine še posebej potrebno, da obvezno postanejo tudi člani tega kluba.

Klub bo skrbel za materialno stanje svojih članov. Zavzemal se bo za povišanje štipendij in za uvedbo stimulativnejših oblik štipendiranja. Seveda pa mora imeti klub dober vpogled nad socialnim stanjem in aktivnostjo svojih članov, kar pa lahko vrši le manjši klub.

T. M.

Obisk na združenju elektrotehnikov

TRETJA STOPNJA ŽE UVEDENA

V razgovoru s študijskim referentom Edvardom Čukom smo izvedeli za nekatere študijske in druge probleme, s katerimi se ukvarja združenje študentov na elektrotehniški fakulteti. Tu bi omenili zlasti prizadevanja za reformo študija. Reforma je sicer že uvedena, začeli so že tudi s stopnjskim študijem, vendar to ne pomeni, da se je delo za popolno in vsebinsko reformiranje študija šele pričelo.

ELEKTRONSKA OPTIKA

Na nov način študija so prešli že lansko leto in prvi na tehniških fakultetah realizirali tretjo stopnjo. Ta se razvija v smeri Elektronska optika in je vzbudila dosti zanimanja predvsem med asistenti in docenti fakultete, prijavilo pa se je tudi nekaj kandidatov iz prakse.

Stopnjski študij je že na začetku sprožil obilo težav: zastareli programi niso odgovarjali novim pogojem, pomanjkanje prostorov pa je v marsičem onemogočilo tehnično izvedbo novih programov.

UČBENIKI IN PROSTORI

Po starem programu je na fakulteti študiralo sedem letnikov (šibki in jaki tok), medtem ko jih je bilo letos 14 —

in to v istih prostorih. Nova stavba za jaki tok na Tržaški cesti bo ta problem seveda le delno omilila.

Zdi se, da je vprava na elektrotehniški fakulteti zelo pereče vprašanje učbenikov. Na fakulteti je namreč vrsta profesorjev, ki že precej let predavajo, pa niso izdali še nobenega učbenika, niti skript. To vprašanje je ostalo še posebej aktualno z uvedbo reformiranega študija.

OLAJŠAVE PRI VPISU

Zaradi težav pri realizaciji novega učnega načrta so na fakulteti uvedli nekatere olajšave pri vpisu. Tako je v četrti letnik dovoljen brezpogojen vpis. Podobno je z vpisom v tretji letnik, vendar morajo imeti študentje testirane vse prejšnje semestre in opravljene vse vaje. Ukinjen je bil tudi deveti semester, tako da bo leta letos na fakulteti dva letnika absolventov.

E. B.

KORISTNA POBUDA

Teden kadrov

Na zadnji letni skupščini Zveze študentov ljubljanske univerze je precej diskutantov poudarilo potrebo po tem, da se delo ZS prenese na čim širši krog članov. V organizacijah posameznih fakultet dela navadno manjše število aktivistov, ki so več ali manj preobremenjeni, tako da neredko trpi njihov študijski uspeh. Le-ti zaslužijo vso pohvalo in priznanje za svoje požrtevno delo, vendar se pojavi vprašanje, ali je tak način dela najpravišeji. Kako to, da je v organizacijah še vedno toliko članov, ki popolnoma pasivno spremljajo delo v organizacijah ZS? Vključiti te ljudi v aktivno delo, bi pomenilo doseči dvojen uspeh: razbremenitev nekaterih aktivistov in razširitev aktivnosti. Javno je namreč, da širše razpravljanje posameznih problemov prinese boljše rešitve raznih vprašanj.

Na fakulteti za strojništvo smo pristopili k reševanju tega vprašanja v tako imenovanem tednu kadrov. V tem tednu smo s pra-

vilno in zadostno agitacijo pridobili 31 novih aktivistov, ki smo jih vključili v razne komisije. Kratka analiza nam je prinesla zanimive rezultate. Pretežna večina teh članov se doslej ni vključila v aktivno delo, ker so menili, da so za delo v organizaciji potrebne posebne organizacijske sposobnosti in podobno.

Ko pa smo jim govorili o kulturnem delu: priprave za izlet na kočevski Rog in priprave za brigado, so se kaj kmalu navdušili za stvar. Vsakdo je dobil nalogo, ki mu »leži«, kot se temu pravi. Ta se rad ukvarja s problemi kulturnega programa, drugi bi delali pri organizaciji prevoza, tretji bi skrbel za prehrano, ta za šport itd. Vsakemu posamezniku je treba najti delo, ki mu odgovarja in ga veseli. Za tako delo bo gotovo prijel. Le z dobro pripravljenimi programi za konkretne naloge je možno pridobiti študente za organizacijsko delo.

J. S.

NA EKONOMSKI FAKULTETI

USPEL RAZGOVOR

V okviru predavanj Svobodne katedre na ekonomski fakulteti je Zveza študentov pripravila izredno uspešni razgovor s študenti o reformi študija na ekonomski fakulteti. Po uvodnih besedah dekana dr. Marca se je razvila živahna diskusija o najaktualnejših problemih v zvezi z reformo. V diskusiji so mimo profesorjev sodelovali tudi direktor Zavoda za gospodarsko planiranje LRS Mirko Jamar in tajnik ZES Stane Marinič.

Razgovora se je udeležilo precejšnje število študentov.

tn

USTANOVNI OBČNI ZBOR KLUBA

LJUDSKE TEHNIKE NA FAKULTETI ZA STROJNIŠTVO

Pripravljalni odbor je svoje delo opravil res temeljito. Predsednik odbora je v kratkem referatu prikazal delo komisije ter podal okvirni plan dela kluba. Ustanovljene so bile avto-moto, foto in modelarska sekcija. Zelo živahna diskusija je pokazala, da se študentje zanimajo za delo kluba.

Problem prostora je rešen z novogradnjo na podstrešju fakultete, za katero so že zagotovljena denarna sredstva, ki jih je dal na razpolago fakultetni odbor ZS. Gradnja bo predvidoma končana v marcu. Modelarska sekcija bo tam postavila svoje prve stroje, žago za rezanje letvic in vetrovnik za preizkušanje modelov. Fakultetna uprava bo foto sekciji verjetno dovolila uporabo svoje odlično opremljene temnice.

Avto-moto sekcija ima včlanjenih precej instruktorjev s potrebnimi kvalifikacijami. Ti bodo vodili različne tečaje, med drugim tudi tečaje za opravljanje vozniškega izpita. Podobne tečaje namerava klub organizirati tudi po drugih solah.

V okviru zveze SOLT bodo člani sodelovali kot instruktorji pri gradnji avto ceste v Makedoniji. Zbor je v celoti uspel. Polna predavalnica pa priča o zanimanju študentov za tovrstno dejavnost in zagotavlja, da bo delo res uspešno, kar mi vsi želimo.

J. S.

S posvetovanja o nekaterih problemih študentskih domov

Za poenotenje študija

3. teden študentov gradbenikov Jugoslavije v Ljubljani

Prvič so organizirali Teden študentov gradbenikov v Beogradu leta 1959, drugič so ga priredili v Zagrebu takoj naslednje leto, letos pa bo ta, sedaj že tradicionalni, shod pri nas v Ljubljani.

V dneh od 20. do 30. aprila bomo imeli v gosteh okrog sto kolegov iz bratskih repub-

lik. Osrednji del Tedna bo sestanek predstavnikov študentov v in profesorjev. Glavni cilj je poenotenje študija na vseh gradbenih fakultetah oziroma o delkih.

Reprezentance posameznih fakultet pa se bodo pomerile med seboj v malem rokometu, kečarki, odbojki, namiznem te-

nisu, šahu in strelstvu. Razstave skript in učbenikov ne bo, ker je bila že lani, ko smo jo prenesli iz Zagreba. Imeli pa bomo razstavo fotografije. V okviru Tedna je razpisan nagradni natečaj strokovnih tem.

Vsi udeleženci bodo z dvodnevno ekskurzijo obiskali mariborsko Metalno, dravske hidrocentrale in in Novo Velenje.

Teden se bo zaključil s elitnim gradbeniškim plesom.

A. F.

... PP-17 ...

Dentistka in ribice

Kolega, ki si je pred nedavnimi hodil popravljat zobe v študentski zdravstveni fond, mi je pripovedoval tole resnično zgodbo:

Nekateri pridejo v čakalnico že ob 5. uri zjutraj ali že prej, da pridejo potem na vrsto ob devetih ali desetih. Čakanje preseda vsakemu tem bolj, ko vidi, da v ambulanti nekaj ni v redu. Vidi krivico pa se čuti nemirnega, da bi se ji uprl, ker končno — zobe bo imel morda le popravljene.

Tako tudi ekonomistka zadnjič. Po dolgem čakanju je prišla vrsta tudi nanjo. Vstopila je v ordinacijo s strahom pred piljenjem med zobmi, tam pa jo je sprejel zdogeten obraz dentiste: »Kaj imate čas, ali ne?«

»Bi stopili zame na trg po ribe?«

Ekonomistka jo je najprej začudeno pogledala, potem pa se narejeno razveselila.

»Oh, seveda!«

S cekanjem in denarjem v roki je pri zadnjih vratih odhitela na trg, ki pa tudi ni samo korale čez cesto. Ko se je z ribami vrnila v ordinacijo, je opazila, da jo je dentistka ves čas mirno in brez skrbi čakala. Na vrsto v čakalnici se morda še spomnila ni. Ko se je potem ekonomistka vračala skozi čakalnico, se ni znala opravičiti svojih »sotripinoma«, ki so jo grdo gledali, češ, kaj si delala tako dolgo?

ZVEZA ŠTUDENTOVSKIH ORGANIZACIJ LJUDSKE TEHNIKE — LJUBLJANA

RAZPIS

II. MEDFAKULTETNE RAZSTAVE ŠTUDENTOVSKO UMETNIŠKE FOTOGRAFIJE

Zveza študentskih organizacij Ljudske tehnike prireja v dneh od 24. do 30. aprila t. l. II. medfakultetno razstavo študentske umetniške fotografije v počastitev 20. obletnice revolucije in vabi vse visokošolske učitelje, asistente in študente k čim večji udeležbi.

POGOJI SODELOVANJA:

- Pravico sodelovanja imajo vsi visokošolski učitelji, asistenti in študenti, ne glede na njihovo državljanstvo.
- Tematika je svobodna.
- Sprejemali bomo dela v črno-beli in color tehniki ter barvne diapozitive.
- Najmanjši format fotografije naj bo 18 x 24 cm ali daljša stranica vsaj 24 cm.
- Vsak avtor lahko predloži največ 10 del v vsaki tehniki.
- Poslana dela opremiti s temi podatki: naslov dela, priimek in ime ter točen naslov avtorja, fakulteto in eventualno članstvo fotokluba.
- Vsa dela pošljite na Zvezo SO LT Ljubljana, Poljska ulica 6, najkasneje do 10. aprila 1961. Po tem roku del ne bomo več sprejemali.
- Celotna razstava bo prenesena tudi v Maribor.
- Zveza jamči, da bo sprejeta dela vrnila najkasneje do 1. junija 1961 in obljublja, da bo z eksponati skrbno ravnala — za poškodbe, nastale pri transportu, ne odgovarja.
- Najboljša dela bodo nagrajena. Število in višino nagrad bo Zveza na osnovi razpoložljivih sredstev določila pozneje.

URNIK RAZSTAVE:

- Zadnji rok sprejemanja del 10. april 1961.
- Ziriranje 12. aprila 1961.
- Otvoritev razstave 24. aprila 1961.
- Zaključek razstave 31. aprila 1961.
- Vračanje del 1. junija 1961.

PRIPRAVLJALNI ODBOR

SPECIALIZIRANO PODJETJE

ZA IZDELAVO

ŽENSKÉ MODNE KONFEKCIJE

1. DECEMBRA 1949. UREJALI SO GA: FRANTI AMBROŽIČ, DABO BRATOS, RUDI MAHČIČ, MILOŠ KOBE, MILAN STARIN IN MILOŠ MIKELN. ED. TUDI UREDNIK PRVEGA LETNIKA "TRIBUNE" PRVI LETNIK OBSEGA 1 STEVILK - ZADNJO UREDI STANE SAKSIDA - KI IZHAJA IZ STRINAJSTEDNEVNO. NASLEDNJI LETNIK UREJUJE BORIS MIKOS. MA 1 STEVILKE LETA 1963 PREVZAMAJE 18 STEVILKO PRIMOZ KOZAR. IZIDE 18 STEVILK OD ČETRTEGA LETNIKA DALJE IZHAJA JASOPIS V 20 STEVILKAB NA LETO BOGDAN PLEŠA UREJUJE LIST OD 17. STEVILKE IV. LETNIKA DO 18. STEVILKE V. LETNIKA KO GA ZAMENJA JANKO POPOVIČ IN UREJUJE LIST DO 3. STEVILKE VI. LETNIKA DUŠAN VOGLAR JE UREDNIK DO 4. STEVILKE VII. LETNIKA